

JAROSLAV OVEČKA S. J.

SVATÉ PŘIJÍMÁNÍ

A) SV. PŘIJÍMÁNÍ ČASTÉ

B) PRVNÍ SV. PŘIJÍMÁNÍ RANÉ

Čtvrté vydání

Vydalo nakladatelství Brněnské tiskárny v Brně

ŽAROSLAV OVEČKA S. J.

SVATÉ PŘIJÍMÁNÍ

A) SV. PŘIJÍMÁNÍ ČASTĚ

B) PRVNÍ SV. PŘIJÍMÁNÍ RANĚ

Dva dekreta papeže Pia X. a poučení podle nich

1 9 4 7

Vydalo nakladatelství Brněnské tiskárny v Brně

IMPRIMI POTEST.

Pragae die 21. I. 1947.

Franciscus Šilhan S. J.,

Praep. Prov. Bohemiae S. J.

Ex Episcopali Consistorio Brunensi.

Brunae die 27. Februarii 1947.

Nrus: 1522.

NIHIL OBSTAT.

Dr Jos. Jančík,
censor ex officio.

IMPRIMATUR.

† Carolus,
Episcopus.

Úvodem.

Dne 20. prosince 1905 vydal sv. Otec Pius X. skrze posv. Kongregaci koncilu dekret *Sacra Tridentina Synodus* (*Posvátný církevní sněm Trident-ský*), jímž vyložil pravou církevní nauku o častém, i každodenním, sv. přijímání a všechny věřící k němu snažně zve. R. 1906 prohlásila posv. Kongregace koncilu výslovně, že se ten dekret vztahuje i na děti hned od prvního sv. přijímání. A na zbývající otázku po věku prvního sv. přijímání odpověděl papež Pius X. dekretem posv. Kongregace pro svátosti *Quam singulari* (*Jak obzvláštní*) ze dne 8. srpna 1910. Tyto dva dekrety velikého papeže mají býti základem nového, eucharistického života národů.

Kéž i tato knížečka přispěje, aby se jejich známost šířila, aby se jim dobře rozumělo, aby se toužebné přání církve sv. plnilo: aby se — jak praví střelná modlitbička, od sv. Otce Pia X. s otcovskou láskou schválená: *Nejsvětější Srdce Ježíšovo, kraluj v Čechách* — království Boží šířilo a upevňovalo i v naší vlasti více a více.

Na přání, které mi bylo vysloveno, podávám v tomto čtvrtém vydání napřed oba dekrety, které jsou v knížečce vykládány. V poznámkách uvádím souhlasná místa z církevního zákoníku (*Codex Iuris Canonici* — *CIC*) od r. 1918 platného. Je zřejmé, že zákonodárce měl při úpravě kánonů o častém a prvním sv. přijímání před sebou oba ty dekrety papeže Pia X. svaté paměti. Je však z té shody také viděti, že ustanovení obojího dekretu nejsou pouhá přání, nýbrž že to jsou zákony.

V Brně, na svátek Sv. Rodiny, dne 12. ledna 1947.

Dekret posv. Kongregace koncilu

Sacra Tridentina Synodus

ze dne 20. prosince 1905 o podmínkách k častému a dennímu sv. přijímání¹⁾.

Posvátný církevní sněm Tridentský, dobře znaje nevyvážené poklady milostí, kterých se věřícím křesťanům dostává přijímáním Nejsv. Svátosti oltářní, praví: „*Posvátný církevní sněm by si ovšem přál, aby při každé mši svaté věřící, kteří na ní jsou, nejen duchovní touhou, nýbrž i svátostným přijetím ve Svátosti oltářní účast měli*“ (Sess. 22, cap. 6). — Z těchto slov je dostatečně patrné přání církve, aby se všichni věřící křesťané denně posilovali tou nebeskou hostinou a tak vždy více a hojněji se jí posvěcovali.

Přání takové souvisí s onou vřelou touhou, která Krista Pána přiměla k ustanovení této božské svátosti. Vždyť on sám ne jednou a ne nejasně vyslovil potřebu požívání těla jeho a pití krve jeho, zvláště těmito slovy: „*Toto jest chléb, který s nebe sestoupil; ne jako otcové vaši jedli manu a zemřeli.*

¹⁾ Acta Curiae Episcopalis Brunensis: latinský text v roč. 1906, na str. 35—37; český překlad v roč. 1910, na str. 236—241.

Kdo jí chléb tento, živ bude na věky“ (Jan 6, 59). — Z tohoto přirovnání pokrmu andělského k chlebu a maně mohli učedníci snadno poznati, že, jak se tělo denně chlebem krmí, a jak se Izraelité na poušti denně manou sytili, tak že se může i duše křesťanova denně chlebem nebeským živiti a posilovati. — Mimo to káže Kristus v modlitbě Páně prositi o chléb náš vezdejší neboli každodenní; svatí Otcové církevní však učí téměř jednomyslně, že tím jest rozuměti, že máme denně požívat ani ne tak chleba hmotného, stravy pro tělo, jak spíše chleba svátostného.

Po tom však, aby všichni věřící Kristovi denně přistupovali ke svaté hostině, touží Ježíš Kristus a církev svatá hlavně proto, aby křesťané, svátostí jsouce s Bohem spojeni, nabývali z toho síly ke krocení zlé žádostivosti, ke smývání všedních vin, které se denně vyskytují, a k uvarování hříchů těžších, do nichž člověk ve své křehkosti snadno může upadnouti; ne však především proto, aby Pán tím byl ctěn a oslavován, ani proto, aby to bylo přijímajícím jakoby odplatou nebo odměnou za jejich ctnosti (sv. August. *Serm. 57 in Matth. De Orat. Dom. n. 7*). Proto nazývá posvátný církevní sněm Tridentský Eucharistii *protijedem, kterým máme býti osvobozováni od vin všedních a chráněni před hříchy smrtelnými* (Sess. 13, cap. 2).

Tuto vůli Boží dobře chápali křesťané prvních dob, a proto denně spěchali k tomuto stolu života a statečnosti. „*Trvali pak v učení apoštolském a*

v obcování lámání chleba“ (Skut. ap. 2, 42). A že se tak, ne bez velikého prospěchu pro dokonalost a svatost, dělo i ve stoletích pozdějších, to dosvědčují svatí Otcové a církevní spisovatelé.

Když však zbožnost zatím chladla, a zvláště když později na všech stranách řádl mor jansenismu, začalo dohadování o podmínkách, za kterých se často a denně k svatému přijímání smí přistupovati, a jedni přes druhé je vyžadovali, jako že nutné, obsažnější a nesnadnější. Takováto dohadování konečně způsobila to, že jen zcela nemnozí byli považováni za hodné přijímati Nejsv. Svátost denně a z tak blahodárné svátosti získávati plnějších účinků; ostatním se bylo spokojovati tím, že se jí posilovali buď jen jednou za rok anebo jednou za měsíc anebo nanejvýše každý týden. Ba zašlo se v přísnosti až tak daleko, že celé třídy byly vylučovány z častého přistupování k nebeskému stolu, jako stav obchodnický, anebo osoby v manželství.

Někteří zase byli mínění opačného. V domnění, že denní svaté přijímání je příkaz práva božského, měli — kromě jiných věcí od osvědčené církevní praxe odchylných — zato, že (aby neminul ani den bez svatého přijímání) i na Velký pátek jest přijímati Nejsv. Svátost, a také ji podávali²⁾.

²⁾ CIC „Can. 867. § 1. Nejsv. Svátost oltářní se smí podávati každý den. — § 2. Ale na Velký pátek smí pouze býti přinesena nemocným na zaopatření. — § 3. Na Bílou sobotu se nesmí sv. přijímání podávati věřícím leč ve slavné mši svaté anebo bezprostředně a hned po jejím dokončení.“

Svatá Stolica nezanedbala své povinnosti vůči tomu. Neboť dekretem této posvátné Kongregace ze dne 12. února 1679, jenž začíná slovy: *Cum ad aures*, od papeže Inocence XI. schváleným, takévéto bludy zavrhl a zlořádům učinila přítrž, a zároveň prohlásila, že všichni kteréhokoliv stavu, obchodníků a osob v manželství nikterak nevyjímaje, mohou býti podle své osobní zbožnosti a soudu svého zpovědníka připouštění k častému sv. přijímání. A dne 7. prosince 1690 byla dekretem papeže Alexandria VIII. *Sanctissimus Dominus noster* zvržena věta Bajova, která od těch, kdo chtějí přistoupiti ke svatému stolu, požaduje nejčistší lásku k Bohu bez příměsku jakékoliv chyby.

Avšak jed jansenismu, který pod rouškou obzvláštní úcty, kterou že jest Nejsvětější Svátosti vzdávati, nakazil i srdce dobrých křesťanů, nevymizel docela. I po těch prohlášeních Svaté Stolic trvala sporná otázka o podmínkách k dobrému a správnému častému přijímání Nejsv. Svátosti. Tím se stalo, že i někteří chvalně známí bohoslovci byli toho mínění, že každodenní sv. přijímání lze věřícím dovolovati pouze zřídka a jen s desti mnoha podmínkami.

S druhé strany však nescházelo mužů učených a zbožných, kteří s větší snadností otvírali dveře tomuto obyčeji tak spasitelnému a Bohu milému a opíraje se o autoritu sv. Otců, učili, že není žádného církevního předpisu, který by pro každodenní sv. přijímání stanovil podmínky přísnější než pro tý-

denní nebo měsíční, a že z každodenního sv. přijímání bude ovoce daleko hojnější než z týdenního nebo měsíčního.

Spory o této věci vzrostly za naší doby a nebyly přetřásány bez ostrosti. Tím však se zneklidňuje a mate jak úsudek zpovědníků, tak svědomí věřících k nemalé škodě křesťanské zbožnosti a horlivosti. Proto předložili mužové veleznamenití a pastýři duší našemu svatému Otci papeži Piu X. snažné prosby, aby svou nejvyšší autoritou ráčil rozhodnouti otázku o podmínkách ke každodennímu sv. přijímání tak, aby tento přeblahodárný a Bohu přemilý obyčej nejen mezi věřícími nemizel, nýbrž spíše vzrůstal a všude se šířil, obzvláště za naší doby, kdy se na náboženství a na katolickou víru se všech stran útočí a pravá láska k Bohu a zbožnost nemálo poklesla. A Jeho Svatost, ana si ve své starostlivosti a horlivosti sama svrchovaně přeje, aby křesťanský lid byl k posvátné hostině zván co nejčastěji a ba i každý den a užitků z ní nabýval co nejhojnějších, svěřila řečenou otázku k prozkoumání a rozhodnutí této posvátné Kongregaci.

Posvátná Kongregace koncilu tedy podrobila na své valné schůzi dne 16. prosince 1905 tuto věc co nejpečlivějšímu prozkoumání a poctivě a zrale uváživši důvody s té i s oné strany uváděné, stanovila a prohlásila to, co následuje:

I. Časté a každodenní sv. přijímání budiž, ani si ho Kristus Pán a církev katolická velesnažně přejí, volno všem věřícím kterékoliv třídy nebo stavu;

takže se v něm nemůže brániti nikomu, kdo je ve stavu milosti a přistupuje k posvátnému stolu s pravým a zbožným úmyslem.

2. Pravý úmysl však záleží v tom, aby ten, kdo ke stolu Páně přistupuje, to činil ne ze zvyku nebo z marnivosti nebo z důvodů a ohledů lidských, nýbrž protože tím chce splniti zalíbení Boží, s Bohem se láskou úže spojití, a božským tím lékem léčiti své neduhy a chyby.

3. Ačkoliv jest převelice prospěšno, aby ti, kdo často a denně ke sv. přijímání přistupují, byli prosti všedních hříchů, aspoň plně rozvážených, a náklonnosti k nim, přece stačí, jsou-li bez vin smrtelných, a mají-li předsevzetí, že v budoucnosti nikdy [těžce] nezhřeší. Mají-li ti, kdo denně přijímají, toto předsevzetí upřímně v srdci, pak není možno jinak, než že se jím znenáhla oprostí i od všedních hříchů a od náklonnosti k nim.

4. Poněvadž však svátosti Nového Zákona, třebas působí svůj účinek samým úkonem (ex opere operato), přece mají účinek tím větší, čím lépe je ten, kdo je přijímá, připraven, jest proto dbáti, aby předcházela dbalá příprava na sv. přijímání a po něm následovalo přiměřené díkůvzdání, podle sil, stavu a povinností jednotlivců.

5. Aby se časté a denní sv. přijímání dělo s větší obezřelostí a bylo spojeno s větší zásluhou, je třeba, aby se k němu nepřistupovalo bez porady se zpovědníkem. Zpovědníci však ať se chrání odvracetí od častého nebo denního sv. přijímání někoho,

kdo je shledán ve stavu milosti a přistupuje s pravým úmyslem.

6. Poněvadž pak je zřejmé, že se častým nebo denním přijímáním Nejsv. Svátosti spojení s Kristem utužuje, duchovní život vzkvétá, duše se hojněji ctnostmi zdobí, a přijímajícímu se dostává pevnější záruky věčné blaženosti, proto nechať faráři, zpovědníci a kazatelé, podle osvědčené nauky Římského katechismu (*část II, hl. 4, n. 60*), křesťanský lid častým připomínáním a s velkou horlivostí navádějí k tomuto tak zbožnému a tak spasitelnému zvyku³⁾).

7. Časté a denní sv. přijímání budiž podporováno obzvláště v řeholních společnostech kteréhokoliv rázu⁴⁾); pro ně však ať v platnosti zůstane dekret *Quemadmodum* ze dne 17. prosince 1890, vydaný posvátnou Kongregací pro biskupy a řeholníky⁵⁾).

³⁾ CIC „Can. 863. Věřící buďte nabádáni, aby se, podle směrnic daných v dekretch Apoštolské Stolicе, často, i denně, posilovali svátostným Chlebem a aby, když jsou na mši sv., ne jen duchovní touhou, nýbrž i, náležitě jsouce disponováni, svátostným přijetím Nejsvětější Svátosti oltářní přistupovali ke stolu Páně.“

⁴⁾ CIC „Can. 595. § 2. Představení podporujte mezi svými podřízenými časté, i denní, přijímání nejsvětějšího Těla Kristova; častý pak, ba i každodenní, přístup k přijímání Nejsv. Svátosti budiž řeholníkům náležitě disponováním svobodný a volný.“

⁵⁾ Co se tu připomíná z dekretu *Quemadmodum*, přešlo do církevního zákoníku nyní platného:

CIC „Can. 595. § 3. Jestliže však řeholník dal od poslední svátostné zpovědi komunitě hrubé pohoršení anebo se dopustil těžkého a zevního provinění, může mu představený

Co nejvíce budiž také podporováno v seminářích, jejichž chovanci se touží zasvětit službě oltáře; rovněž v jiných křesťanských ústavech vychovávácích kteréhokoliv rázu.

8. Jsou-li řeholní společnosti, ať se sliby slavnými, ať s prostými, v jejichž reguli nebo stanovách nebo třeba i kalendáři je s některými dny spojeno sv. přijímání a na ně uloženo, jest ty předpisy považovati za pouze usměrňující (direktivní), ne za nařizující (praeceptivní)⁶). A předepsaný počet sv. přijímání jest míti za jakousi nejmenší míru pro zbožnost řeholních osob. Proto jim musí býti častější nebo každodenní přístup ke svátostnému stolu vždy svobodný a volný, podle předpisů výše v tomto dekretu daných. Aby však všechny řeholní osoby obojího pohlaví mohly ustanovení tohoto dekretu náležitě znáti, budou představení jednotlivých domů dbáti o to, aby byl každý rok v oktávě svátku Božího Těla shromážděné řeholní komunitě v mateřském jazyku přečten.

zakázati, aby nepřistupoval k svatému přijímání, dokud znovu nepřistoupí ke svátosti pokání.“

Co je tu řečeno o představeném řeholníkū, platí i o představeném neknězi v řeholních družinách laických a platí i o představené řeholnic.

⁶) CIC „Can. 595. § 4. Jsou-li nějaké řehole, se sliby ať slavnými, ať prostými, v jejichž reguli nebo konstitucích nebo i kalendáři je s některými dny spojeno sv. přijímání nebo na ně uloženo, mají ty předpisy význam pouze usměrňující (direktivní).“

9. Konečně ať se po uveřejnění tohoto dekretu všichni církevní spisovatelé zdržují jakéhokoli v přání stran podmínek k častému a každodennímu sv. přijímání.

Všecko toto předložil podepsaný tajemník v audienci dne 17. prosince 1905 našemu svatému Otci papeži Piu X., a Jeho Svatost vyslovila souhlas s tímto dekretem nejdůstojnějších Otců kardinálů, potvrdila jej a poručila jej uveřejniti; jakákoliv usnesení jemu protivná že nemají žádné platnosti. Nadto Jeho Svatost přikázala, aby tento dekret byl poslán všem diecézním biskupům a nejvyšším představeným řádů k tomu cíli, aby jej oznámili svým seminářům, farářům, řeholním společnostem a kněžím, a aby o plnění toho, co je v něm ustanoveno, uvědomovali Svatou Stolicí ve svých zprávách o stavu diecése nebo řeholní společnosti.

Dáno v Římě dne 20. prosince 1905.

† VINCENC,

kard. biskup palestrinský,
prefekt.

Kajetán DE LAI,
tajemník.

Dekret posv. Kongregace pro svátosti

Quam singulari

ze dne 8. srpna 1910 o tom, v kterém věku mají býti dítky připouštěny k prvnímu sv. přijímání.¹⁾

Jak obzvláštní láskou Kristus miloval na zemi dítky, dosvědčují zřetelně stránky evangelia. Vždyť s nimi pobývati mu bylo rozkoší; na ně vzkládal ruce, je objímal, jim žehnával. On nemile nesl, když byly od učedníků odháněny, a učedníky pokáral těmito důtklivými slovy: „Nechte dítky přicházeti ke mně a nebraňte jim, neboť takových jest království Boží“ (Mark. 10, 13, 14, 16). A jak velice že si cení jejich nevinnost a nelíčenou upřímnost, ukázal sdostatek, když, zavolav k sobě pachole, řekl učedníkům: „Amen, pravím vám: Nebudete-li jako maličcí, nevejdete do království nebeského. Kdo se tedy poníží jako pachole toto, ten jest větší v království nebeském. A kdo přijme jedno pachole takové ve jménu mém, mne přijímá“ (Mat. 18, 3—5).

To majíc na paměti, hleděla církev katolická hned od svých počátků dítky s Kristem sbližovati svátost-

¹⁾ Acta Curiae Episcopalis Brunensis: latinský text v roč. 1910, na str. 211—215; český překlad v roč. 1911, na str. 3—11.

ným přijímáním, jež jim podávala již jako nemluvnatům. To se, jak je to předepsáno téměř ve všech knihách obřadních až do století XIII., dalo při křtu, a ten obyčej se někde udržel i déle; u Řeků a Východňanů trvá dosud. Aby se však předešlo nebezpečí, že by nemluvnata vyvrhla zejména nepodstatný chléb, zavládl od počátku mrav podávati jim Nejsv. Svátost toliko pod způsobou vína.

A nejen při křtu, nýbrž i potom byly dítky častěji božskou stravou posilovány. Bylť i v některých církvích obyčej podávati Nejsv. Svátost dětem hned po duchovenstvu, a jinde obyčej dávati jim po sv. přijímání dospělých zbylé drobtý.

Tento mrav pak v církvi latinské zanikl, a dítky začaly býti připouštěny k posvátnému stolu teprve až měly nějaké užívání rozumu na jeho úsvitu a jakési poznání převznešené Svátosti. Tento nový řád, již přijatý od několika místních synod, byl utvrzen slavnostním schválením obecného církevního sněmu Lateránského IV., roku 1215, vyhlášením slavného kánonu 21., jímž se věřícím, když dospějí věku užívání rozumu, předpisuje svátostná zpověď a svaté přijímání těmito slovy: „*Každý věřící obojího pohlaví se, když dojde let rozeznávání, aspoň jednou za rok soukromě upřímně zpovídej ze všech svých hříchů svému vlastnímu knězi a uložené pokání se vynasnažuj, seč jest, splnití a přijmej aspoň o velikonocích uctivě Nejsv. Svátost oltářní, leč že by na radu svého vlastního kněze*

měl z nějaké rozumné příčiny za nutné na čas se jejího přijetí zdržeti.

Církevní sněm Tridentský (Sess. 21, de Communionem, cap. 4), nikterak nezavrhuje starého řádu přísluhovati dětem Nejsv. Svátostí před užíváním rozumu, potvrdil dekret Lateránský a vyřkl klatbu na ty, kdo by opačně smýšleli: „*Popře-li někdo, že všichni jednotliví věřící křesťané obojího pohlaví, když dojdou let rozeznávání, jsou povinni každý rok, aspoň o velikonocích, přijímati podle příkazu svaté Matky církve, budiž v klatbě*“ (Sess. 13, de Eucharistia, c. 8, can. 9).

Podle dekretu Lateránského, uvedeného a dosud platného²⁾, jsou věřící křesťané, jakmile dojdou let rozeznávání, vázáni závazkem přistupovati, aspoň jednou za rok, ke svátostem pokání a sv. přijímání.

Ale do určování tohoto věku užívání rozumu nebo rozeznávání se během času vetřelo nemálo omylů a žalostných zlořádů. Někteří totiž měli zato, že jest stanoviti jiný věk rozeznávání pro svátost

²⁾ CIC „Can. 906. Každý věřící obojího pohlaví jest, když dojde let rozeznávání, to jest užívání rozumu, povinen aspoň jednou za rok se ze všech svých hříchů upřímně zpovídati.“

„Can. 859. § 1. Každý věřící obojího pohlaví jest, když dojde let rozeznávání, to jest užívání rozumu, povinen jednou za rok, aspoň o velikonocích, přijmouti Nejsv. svátost oltářní, leč že by na radu svého vlastního kněze měl z nějaké rozumné příčiny za nutné na čas se jejího přijetí zdržeti.“

pokání, a jiný pro přijetí Nejsv. Svátosti oltářní. Stran pokání sice usoudili, že věk rozeznávání je ten, kdy člověk dovede rozeznávati dobré od zlého a tudíž hřešiti; na Nejsv. Svátost že však je třeba věku pozdnějšího, ve kterém lze přijíti se znalostí článků víry plnější a přípravou srdce zralejší. A tak byl podle různých místních zvyků nebo lidských názorů stanoven k prvnímu sv. přijímání někde věk deseti nebo dvanácti let, někde až čtrnácti nebo ještě vyšší, kdežto děti nebo mládež mladší předepsaného věku byla mezitím od svátostného přijímání vyloučena.

Takovýto obyčej, kterým jsou věřící pod rouškou, že se takto chrání úcta povinná převznesené Svátosti, od ní zdržováni, se stal příčinou několikerého zla. Tak se totiž stávalo, že nevinnost dětského věku, jsouc od náručí Kristova odtržena, nebyla živena žádným prítokem vnitřního života; z čehož vzcházelo i to, že mládež, nemajíc přemocné té ochrany a tolika nástrahami jsouc obklíčena, pozbývala nevinnosti, a dříve než okusila svatých tajemství, se řítila v neřesti. A i když první sv. přijímání předchází důkladnější vyučování a zevrubná svátostná zpověď, což se však neděje všude, jest přece vždy želeť ztráty prvotní nevinnosti, které by se snad bylo mohlo zabrániti, kdyby byla Nejsv. Svátost bývala přijímána již v útlejším věku.

Ne méně jest odsuzovati nemrav na nemálo místech vládnoucích, podle kterého se dětem ještě nepřipustěným ke svátostnému stolu nedovoluje

svátostná zpověď anebo se jim neuděluje rozhrěšení. Tak se stává, že, možná jsouce zapleteny v osidla těžkých hříchů, s nemalým nebezpečím dlouho v nich vězí.

A nejhorší je to, že se na některých místech ani nedovoluje, aby děti k prvnímu sv. přijímání dotud nepřipuštěné byly ba i v nebezpečí smrti zaopatřeny přijetím Nejsv. Svátosti³⁾, a že tak, když umrou a jsou pohřbeny po způsobu nemluvňat, jsou oloupeny o přímluvy modlitbami církve.

Takovéto škody působí ti, kdo více než slušno trvají na zvláštních přípravách na první svaté přijímání, snad si ani neuvědomujíce, že takováhle přepečlivost vzešla z bluců jansenistických, které tvrdí, že Nejsv. Svátost je odměna, ne lék proti lidské křehkosti. A přece byl opačného smýšlení církevní sněm Tridentský, když učil, že ona jest „*protijed, kterým máme býti osvobozováni od vin všedních a chráněni před hříchy smrtelnými*“ (Sess. 13, de Eucharistia, cap. 2). Ta nauka byla nedávno přesněji zdůrazněna od posvátné Kongregace koncilu dekretem, vydaným dne 20. měsíce prosince r. 1905, jímž se přístup ke každodennímu sv. přijímání uvolnil všem, jak osobám starším, tak těm, kdo jsou věku útlejšího, ježto se tam ukládají pouze dvě podmínky, stav milosti a pravý úmysl ve vůli.

³⁾ CIC „Can. 88. § 3. U nedospělého . . . se po dovršení sedmého roku předpokládá, že má užívání rozumu.“

„Can. 864. § 1. V nebezpečí smrti, ať si vzejde z jakékoliv příčiny, jsou věřící vázáni příkazem svatého přijímání.“

A opravdu se jeví, že, když přece byly ve starověku pozůstatky posvátných způsobů rozdělovány dětem i teprve kojeným, není spravedlivé příčiny, proč by se nyní měla žádati mimořádná příprava od dětí, které jsou ještě v přeblahém stavu prvotní nelíčené upřímnosti a nevinnosti a onoho tajemného pokrmu pro tolikero nástiah a nebezpečí nynější doby převelice potřebují.

Zlozvyky, které jsme vytkli, jest vysvětlovati tím, že ti, kdo stanovili jiný věk rozeznávání pro svátost pokání, jiný pro sv. přijímání, ani s náležitou znalostí ani správně nevymezili, co že je věk rozeznávání. Vždyť přece církevní sněm Lateránský, když zároveň ukládá povinnost zpovědi a přijímání, požaduje pro obojí svátost jeden a týž věk. Jak se tedy pro zpověď považuje za věk rozeznávání ten, kdy člověk dovede rozoznati dobré od zlého, ten totiž věk, v kterém se dochází nějakého užívání rozumu, tak jest pro sv. přijímání říci, že věk rozeznávání je ten, v kterém dítě dovede eucharistický chléb rozpoznati od chleba obyčejného, což je zase týž věk, v kterém dospělo užívání rozumu.

A ne jinak tu věc pojímali přední vykladaelé církevního sněmu Lateránského a těch dob současníci. Jeť z církevních dějin známo, že několik synod a biskupských dekretů již od století XIII., nedlouho po církevním sněmu Lateránském, připouštělo k prvnímu sv. přijímání děti sedmileté. Kromě toho máme svědka svrchované vážnosti, Učitele Akvinského, u něhož čteme toto: „Když děti již

začínají míti nějaké užívání rozumu, takže mohou pojmouti zbožnou úctu k této Svátosti [oltární], tehdy se jim může tato Svátost podati.“ a) Tu větu vykládá Ledesma takto: „Opíraje se o obecný souhlas pravím, že všem, kdo mají užívání rozumu, jest podati Nejsv. Svátost, jakmile mají to užívání rozumu, třebas to dítě ještě jen nejasně poznává, co činí.“ b) Totéž místo vysvětluje Vasquez těmito slovy: „Jakmile dítě jednou dospěje tohoto užívání rozumu, jest ihned samým božským zákonem tak zavázáno, že ho církev nemůže zúplna osvoboditi.“ c) Stejně učil sv. Antonín, an psal: „Když však je dítě schopno lestného jednání, když totiž již může smrtelně zhřešiti, tehdy je vázáno příkazem o zpovědi, a tudíž i příkazem o přijímání.“ d) Také církevní sněm Tridentský nutká k tomuto závěru. Když totiž v Sezení XXI., hl. 4., připomíná, „že malé děti, které ještě nemají užívání rozumu, nejsou žádnou nutností vázány přijímati Nejsvětější Svátost,“ uvádí pro to tento jediný důvod, že nejsou schopny hříchu: „Ježto,“ praví, „milosti dítek Božích, které se jim dostalo, v tom věku nemohou pozbyti.“ Z toho je zjevno, že mínění církevního sněmu je, že na děti tehdy doléhá potřeba a závazek sv. přijímání, když mohou hříchem milosti pozbyti. S tím se shodují slova [místního] sněmu

a) *Summa theol.* 3 P., q. 80, a. 9, ad 3.

b) In S. Thom., 3 p., q. 80, a. 9, dub. 6.

c) In 3 P. S. Thom., disp. 214, c. 4, n. 43.

d) P. III., tit. 14, c. 2, § 5.

římského, konaného za Benedikta XIII., jenž učí, že závazek přijímati Nejsv. Svátost začíná, „když hoši a dívky dojdou roku rozeznávání, toho totiž věku, kdy jsou s to, aby rozeznali tento svátostný pokrm, jenž není jiný než pravé tělo Ježíše Krista, od chleba obyčejného a světského, a dovedou přistoupiti ke stolu Páně s náležitou zbožností a uctivostí.“ e) A Římský katechismus praví: „V kterém věku jest dětem podati přесvatá tajemství, nedovede nikdo určití lépe než otec a kněz, kterému se vyznávají z hříchů. Těm totiž náleží vypátrati a od dětí zvědět, zda již mají nějaké poznání této předivné Svátosti a touhu po ní.“ f)

Z toho ze všeho plyne, že věk rozeznávání ke sv. přijímání je ten, v kterém dítě dovede rozlišiti chléb svátostný od chleba obyčejného a tělesného, takže je s to, aby zbožně přistoupilo k oltáři. Nevyžaduje se tedy dokonalá znalost článků víry, ježto dostačují nějaké pouhé základy, to jest, *nějaké poznání*; ani se nevyžaduje plné užívání rozumu, ježto dostačuje nějaké užívání počátečné, to jest *nějaké užívání rozumu*. Další odkládání sv. přijímání, a stanovení zralejšího věku k němu jest tudíž naprosto zavrhovati, a Apoštolská Stolica to několikrát odsoudila. Tak papež Pius IX. blahé paměti listem kardinála Antonelliho k biskupům francouzským, daným dne 12. března r. 1866, ostře zavrhl

e) *Istruzione per quei che debbono la prima volta ammetter-si alla S. Comunione. Append. XXX., P. II.*

f) P. II. *De Sacr. Euchar.*, n. 63.

mrav v některých diecésích se rozmáhající, že se první sv. přijímání odkládalo do let zralejších, a to předem stanovených. A posvátná Kongregace koncilu opravila dne 15. měsíce března r. 1851 článek provinciálního sněmu rouenského, kterým se zakazovalo, aby děti nepřistupovaly k sv. přijímání před dvanáctým rokem věku. Ne nepodobně se zachovala tato posv. Kongregace pro svátosti v záležitosti strasburské dne 25. měsíce května roku 1910. Šlo v ní totiž o to, zda smějí býti ke sv. přijímání připouštěny děti dvanáctileté či čtrnáctileté, a posv. Kongregace odpověděla: „Hochy a dívky jest připouštěti k posvátnému stolu, když dojdou let rozeznávání neboli užívání rozumu.“

Toto všecko zrale uváživši, uznala tato posvátná Kongregace pro svátosti na svém valném shromáždění, které se konalo dne 15. měsíce července r. 1910, k tomu cíli, aby se uvedené zlořády úplně odstranily a děti již od útlých let k Ježíši Kristu lnuly, jeho životem žily, a ochrany docházely proti nebezpečím zkázy, za vhodné stanoviti následující pravidlo o prvním sv. přijímání dětí, jež jest všude zachovávat.

I. Věk rozeznávání jak ke zpovědi, tak ke sv. přijímání je ten, v kterém dítě začíná usuzovati, to jest kolem sedmého roku, třebas o něco později nebo i o něco dříve. Od té doby začíná povinnost plniti obojí příkaz o zpovědi i přijímání.⁴⁾

⁴⁾ Na lepší přehled podáme předpisy CIC odpovídající csmi bodům dekretu pospolu zde.

CIC „Can. 88. § 3. U nedospělého . . . se po dovršení sedmého roku předpokládá, že má užívání rozumu.“

„Can. 854. § 1. Dětem, které pro věkovou neschopnost ještě nemají poznání této svátosti a touhy po ní, nebud Nejsv. Svátost podávána.

§ 2. Aby se v nebezpečí smrti Nejsv. Svátost mohla a musila (possit ac debeat) dětem podati, stačí, aby dovedly Tělo Kristovo od obyčejného pokrmu rozlišiti a uctivě se mu klaněti.

§ 3. Mimo nebezpečí smrti se právem požaduje plnější znalost křesťanské nauky a pečlivější příprava, ta totiž, z které děti aspoň tajemství víry ke spasení naprosto (necessitate medii) nutná podle své chápavosti chápou a podle měřítka svého věku zbožně k Nejsvětější Svátosti přistupují.

§ 4. Soud o postačující disposici dětí k prvnímu přijímání náležíž knězi zpovědníkovi a jejich rodičům anebo těm, kdo jsou na místě rodičů.

§ 5. Farář však má povinnost bděti — i zkouškou, uzná-li to obezřele za vhodné — nad tím, aby děti nepřistupovaly ke stolu Páně, než nabudou užívání rozumu anebo bez postačující dispoice; rovněž povinnost starati se, aby se, když dospějí užívání rozumu a jsou dostatečně disponovány, co nejdříve tímto božským pokrmem posílily.“

„Can. 860. Závazek z příkazu o sv. přijímání, jímž jsou nedospělí zatíženi, spadá také a především na ty, kdo mají o ně míti péči, to jest na rodiče, poručníky, zpovědníka, učitele a vychovatele, faráře.“

„Can. 1330. Farář je povinen:

1. Ve stanovené doby, souvislým několikadenním poučením, každý rok děti připraviti k náležitému přijetí svátosti pokání a biřmování;

2. Se zcela zvláštní péčí, především, jestliže tomu nic nepřekáží, v době čtyřicetidenního postu, děti tak poučiti, aby svatě Svátost oltární po prvé přijaly.“

„Can. 1331. Kromě poučování dětí, o kterém je řečeno v kán. 1330, ať farář neopomíjí děti, které nedávno přistoupily k prvnímu sv. přijímání, plněji a dokonaleji v katechismu vzdělávati.“

II. K první zpovědi a k prvnímu přijímání není třeba plné a dokonalé znalosti křesťanské nauky. Dítě se však musí později podle své chápavosti postupně naučiti celému katechismu.

III. Znalost náboženství, která se od dítěte požaduje k tomu, aby se přiměřeně připravilo na první sv. přijímání, záleží v tom, aby tajemství víry ke spáse naprosto (*necessitate medii*) nutná podle své chápavosti chápalo a eucharistický chléb od obyčejného a tělesného rozlišovalo, aby tak s tou zbožností, s kterou jest jeho věk, ke sv. přijímání přistoupilo.

IV. Závazek z příkazu zpovědi a přijímání, jímž je dítě zatíženo, spadá především na ty, kdo mají o ně míti péči, to jest na rodiče, na zpovědníka, na učitele a vychovatele a na faráře. Otci pak, anebo těm, kdo jej zastupují, a zpovědníkovi přísluší, podle Římského katechismu, připustiti dítě k prvnímu sv. přijímání.

V. Jednou nebo několikrát za rok nechať faráři ohlásí a konají generální sv. přijímání dětí, a k tomu ať připouštějí nejenom ty, které tehdy po prvé přijímají, nýbrž i jiné, které, jak bylo výše řečeno, se souhlasem rodičů nebo zpovědníka již předtím po prvé přistoupily ke stolu Páně. Obojím budiž věnováno několik dní poučení a přípravy.

VI. Těm, kdo mají děti na starosti, se jest s veškerou pečlivostí starati, aby ony po prvním sv. přijímání častěji přistupovaly ke stolu Páně, a možno-li, i denně, jak si toho přejí Ježíš Kristus a matka

církev, a aby to činily s tou zbožností, s kterou je takový věk. Kromě toho ať jsou ti, kdo to mají na starosti, pamětlivi velezávažné povinnosti, kterou jsou vázáni, starati se o to, aby se děti i dále účastnily veřejného vyučování katechismu, a kdyby ne, ať doplní jejich náboženské vzdělání jiným způsobem.

VII. Obyčej nepřipouštěti dětí, když dojdou užívání rozumu, ke zpovědi anebo jim nikdy nedávati rozhřešení, jest naprosto zavrhovati. Diecéšní biskupové se tudíž, použijíce i prostředků právních, postarají, aby byl nadobro vymýcen.

VIII. Naprosto ohavný zlořád je to, když nejsou zaopatřovány sv. přijímáním na poslední cestu děti, které dospěly užívání rozumu, a není jim udělováno poslední pomazání a jsou pohřbívány po způsobu čětí. Proti těm, kdo od takovéhoho návyku neupustí, ať místní biskupové přísně zakročí.

Toto, co Otcové kardinálové této posvátné Kongregace rozhodli, náš svatý Otec papež Pius X. v audienci ze dne 7. tohoto měsíce vesměs schválil, a poručil tento dekret vydati a vyhlásiti. A jednotlivým místním biskupům nařídil, aby ten dekret uvedli ve známost nejen farářů a duchovenstva, nýbrž také lidu, jemuž má býti každý rok v době velikonoční v mateřském jazyku předčítán. Biskupové sami však budou povinni vždy po uplynutí pěti let spolu s ostatními záležitostmi diecése také o zachovávání tohoto dekretu podávati Svaté Stoliči zprávu.

Jakákoliv ustanovení tomuto dekretu protivná
nemají platnosti.

Dáno v Římě v domě téže posvátné Kongregace
dne 8. měsíce srpna roku 1910.

Dominik kard. FERRATA,
prefekt.

Filip GIUSTINI,
tajemník.

A. SVATÉ PŘIJÍMÁNÍ ČASTÉ

Chléb náš vezdejší.

Svatý Otec Pius X. vydal roku 1905 snažné pozvání: Č a s t o, b a k a ž d ý d e n k e s t o l u P á n ě! Než k tobě snad toto pozvání ještě neproniklo; či proniklo, ale není ti jasné, že se týká i tebe, právě i tebe? Ale uvažil jsi dobře:

1. P r o č t ě z v e ?

2. J a k j e t o m o ž n é, b a s n a d n é i t o b ě ?

I. Proč každý den?

1. Ježíš Kristus si toho přeje:

a) Ježíš Kristus srovnával své přesváté tělo s c h l e b e m a p ř e d s m r t í d a l N e j s v. S v á t o s t i z p ů s o b u c h l e b a, j e n ž j e s t p o k r m o b y č e j n ý, k a ž d o d e n n í. N e p o u z e t ě l u, t a k é d u š i j e t ř e b a s t r a v y a — p r a v í s v. O t e c — j i ž z t o h o t o p ř i r o v n á n í p o k r m u a n d ě l s k é h o k c h l e b u m o h l i u č e d n í c i s n a d n o v y r o z u m ě t i, ž e, j a k s e t ě l o k a ž d o d e n n ě ž i v í c h l e b e m, p o d o b n ě ž e m ů ž e p o d l e ú m y s l u K r i s t o v a i d u š e k ř e s ť a n s k á k a ž d ý d e n p o ž í v a t i c h l e b a n e b e s k é h o a j í m s e p o s i l o v a t i. P r o č b y s h o n e d á v a l s v é d u š i k a ž d ý d e n ?

Bylo to, vypravuje evangelium sv. Jana v hl. VI., u jezera Genesaretského; Božský Spasitel nasýtil zázračně pět tisíc lidí pěti chleby a dvěma rybami. Následujícího dne jej zástup hledal a našel ho v Kafarnau. Na jejich otázku, kdy že tam přišel, odpověděl Ježíš: „*Hledáte mě ne proto, že jste viděli divy, nýbrž že jste jedli z chlebů a nasýtli se. Pracujte nikoliv o pokrm pomíjející, nýbrž o pokrm, který zůstává k životu věčnému, kterýž vám dá Syn člověka: neboť toho zpečetil Otec, Bůh . . . Otec můj dává vám pravý chléb s nebe.*“

Židé ještě nevěděli, co Kristus Pán míní; mysleli na chléb převýborný sice a zázračný, ale přece hmotný chléb. A poněvadž chléb a víno jim byly pokrmem obyčejným, každodenním, žádali bez váhání pro každý den o chléb slíbený: „*Pane, povždy nám dávej ten chléb.*“ A Ježíš neodporuje, nýbrž svou odpovědí jen vysvětluje: „*Já jsem chléb života.*“ Tedy pravým, každodenním, každému přístupným chlebem chce nám býti Ježíš Kristus, chce duši naši živiti, jak chléb živí a sílí tělo.

Ježíš Kristus srovnává tamtéž chléb slíbený s manou. Mana však byla každodenní pokrm Izraelitů na poušti!

Při poslední večeři pravil: „*Vezměte a jezte — pijte z toho všichni*“, a dodal: „*Kolikrátkoliv to činiti budete, číňte to na mou památku.*“ *Kolikrátkoliv*, tedy bez omezení i každodenně, a to nejen apoštolové a jejich nástupci, nýbrž i prostí věřící, jak vidno z 1. listu sv. Pavla ke Korintským (1 Kor.

11, 26), v němž sv. Pavel opětuje toto slovo Páně všem věřícím, a jak vidno z obvyčeje první církve od apoštolů poučené.

b) Ježíš Kristus nás učí prositi Otce nebeského o chléb náš vezdejší, každodenní. Máš zato, že mluví pouze o chlebě hmotném? Nemínil On, jenž podle slov svých přišel, *abychom měli život duše a hojnost ho měli* (Jan 10, 10), zároveň a především chléb pro duši? Prosíme-li tedy každý den o tento chléb, proč se zdráhat jíti si pro něj tam, kde jest?

c) Každý den a po všechny dni zůstává Ježíš Kristus s námi i v Nejsv. Svátosti, podobně jak před odchodem s tohoto světa slíbil apoštolům, že zůstane s nimi svou pomocí a ochranou: „*Aj, já jsem s vámi po všechny dni až do skonání světa*“ (Mat. 28, 20). Zdaž nás tímto svátostným pobytem nezve, abychom i my k němu přicházeli a jej přijímali po všechny dni? — Po všechny dni jest v této svátosti urážen a zaimpocován hříchy nešlechtníků; nechceš ho po všechny dni těšiti? Každodenní sv. přijímání jest nejlepší způsob milovati Boha k vůli němu samému a dokázati mu, že chceš býti jeho, jak On chtěl býti tvůj „*po všechny dni až do skonání*“.

2. Přeje si toho církev sv. a sv. Otec.

a) V prvoctní církvi věřící „*trvali* v učení apoštolském a v obcování, *v lámání chleba* a v modlitbách“ (Skut. ap. 2, 42). Lámání chleba jest mše

sv. a sv. přijímání s ní spojené. První křesťané přistupovali při eucharistické oběti zpravidla ke sv. přijímání. Všichni přítomní přijímávali. Jen zvlažnění a netečnost dovedly k řídkému sv. přijímání.

b) Staří Otcové a učitelé církevní nám rovněž doporučují požívatí tohoto chleba po všechny dni. Téměř jednomyslně vykládají o každodenním sv. přijímání čtvrtou prosbu Otčenáše. Poslyšme aspoň dva nebo tři.

Sv. Cyprián praví: „Jak pravíme Otče náš, protože on jest Otec všech, kdo rozumějí a věří, tak pravíme též chléb náš, protože Kristus je chléb těch, kdo jsou spojeni s jeho tělem [církví]. A prosíme, aby tento chléb nám byl dáván každý den . . . (L. de Oratione Dominica, n. 18). — Ve spisech sv. Augustina najdeš tato slova k duši křesťanské: „Ty však, duše křesťanská, hleď, bys neopustila stolu Chotě svého. Abys krásná zůstala, tělo jeho denně požívatí budeš; abys života věčný měla, krev jeho píti budeš: hleď, abys neopustila tohoto stolu“ (Sermo de IV. feria, 8).

„Před slovy Kristovými,“ dí sv. Ambrož, „razývá se chlebem to, co se obětuje; jakmile jsou vyslovena slova Kristova, rezve se již chlebem, nýbrž sluje tělem. Proč se tedy dí v modlitbě Páně, která pak následuje: „Chléb náš“? Ano, chléb, ale na d p ř i r o z e n ý !

Když však je to chlébездеjší, proč jej přijímáš jednou za rok? Přijímej denně, aby ti denně prospí-

val! Tak žij, abys každý den byl hoden přijímati. Kdo není hoden každý den, není hoden ani za rok. Tohoto chleba života nepřijímáš každý den? Kdo má ránu, hledá lék. Rána jest, že jsme pode jhem hříchu: „Lék jest nebeská a vznešená Svátost“ (De Sacram. L. V, 24. 25).

Ano, není, jak brzy ukážeme, lepšího prostředku proti ranám hříchu!

c) S v. O t e c Pius X., náměstek Krista Pána, důtklivě vybízí a usiluje obnoviti všude obyčej každodenního sv. přijímání. Ve dvou letech, od roku 1905 do roku 1907, vyšlo neméně než sedm a od té doby opět nová řada vynesení Svaté Stolice, která nabádají veškerý křesťanský lid, aby přijímal často¹⁾, a možno-li, každý den, a to hned od prvního sv. přijímání. (Viz o tom také níže v druhé části této knížečky.)

¹⁾ Jedna z úlev daných, která byla pojata i do církevního zákoníku, je tato:

CIC „Can. 858. § 2. Nemocní, kteří již měsíc leží bez jisté naděje, že se brzy uzdraví, mohou podle obezřelé rady zpovědníkovy přijímati Nejsvětější Svátost jednou nebo dvakrát za týden, i jestliže předtím přijmou [po půlnoci] nějaký lék nebo něco na způsob nápoje.“

Výklad této úlevy a ostatních zmírnění stran lačnosti před svatým přijímáním.

A. Úlevy platné v celé církvi.

Msgre Dr Josef Toman, profesor bohosloví v Brně, je shrnuje a objasňuje ve svém *Pastýřském bohosloví* (str. 601n.) takto:

„Co od eucharistického postu omlouvá?“

„a) *Viatikum* (can. 858, § 1). Kdo je v nebezpečí smrti z jakékoliv příčiny, ať vnitřní (nemoc, poranění, těžký porod), ať vnější (člověk před nebezpečnou operací, ač není dosud v nebezpečí smrti pro nemoc, odsouzenec před popravou, voják před bitvou).

Těžce nemocný není k lačnosti zavázán, ani kdyby ji zachovati mohl. Kdo je v nebezpečí smrti z *příčiny vnější*, má zůstat lačný, je-li to bez obtíží možno; není-li však už lačný a *viaticum* nemůže být odloženo bez obtíží pro něho nebo pro kněze, může přijímat ve stavu nelačnosti.

Těžce nemocní mohou přijmouti ve stavu nelačnosti nejen první (přikázané) *viaticum*, nýbrž podle úsudku zpovědníka též další, třeba i denně (can. 864, § 3).

b) *Privilegium dlouho nemocných* (can. 858, § 2). Nemocní, kteří nejsou sice nebezpečně nemocni, ale už *aspoň měsíc* (30 dní) leží, a není naděje, že se brzo (za 3 až 4 dny) uzdraví, smějí podle rady zpovědníka *jednou nebo dvakrát* v týdně přijmouti tělo Páně, i když předtím požíli lék (i pevný, pilulky nebo prášky) nebo něco *tekutého* („*aliquid per modum potus*“), na př. vodu, mléko, kávu, polévku, i když je v tom zavařena [nebo bez zavaření přimíchána] krupice, strouhaná houska, rozklektané vajíčko a pod., když jen to je tekuté. Takový však nemocný, který by chtěl vícekrát než dvakrát v týdně přijímat, by musil na ostatní dny zachovat eucharistický půst. [Ale v ČSR mohou, podle daleko větší úlevy, uvedené a vyložené zde níže, pod c), *všichni* nemocní doma nebo v nemocnici *hned od počátku nemoci*, a to *každý den*, až do dne 28. ledna 1949 býti účastní zmírnění daného can. 858, § 2, zde vykládaného, a nejen oni, nýbrž i některé jiné třídy osob.]

Nemocnými se rozumějí také ti, kdo jsou následkem stáří nebo z jakékoliv jiné příčiny tak zesláblí, že musí ležet.

Mezi nemocné, kteří *leží* („*qui decumbunt*“), patří také takoví nemocní, kteří pro povahu své nemoci nemohou ležet (musí třeba sedět) anebo kteří jen většinou leží, ale na několik hodin přece mohou vstáti, nemohou však ven vycházet. Podle mírnějšího výkladu mohli by přijímati

těž v kostele, který je tak blízko, že aspoň k sv. přijímání mohou tam dojít.

Není sice nutno, aby takto nemocným bylo morálně nemožno zachovat půst, mají jej však zachovat, je-li to možno bez větších potíží.

Zpovědník může dát radu k sv. přijímání i mimo zpověď. Má se přesvědčit, zda jsou u nemocného předepsané podmínky pro toto privilegium, zda je disponován a zda nemůže aspoň bez nějakých potíží zůstat lačný.

Privilegium dlouho nemocných platí též pro kněze, ale jen pro sv. přijímání, nikoliv též pro celebraci — pro ni by musil mít zvláštní dispensi.

Pro nemocné, kteří většinu dne *neleží* a mohou chodit ven i do kostela, ale půst až do mše sv. zachovat nemohou, toto privilegium neplatí; buď jim musí být podáno tak brzy, aby do té doby mohli zůstat lační, anebo si musí vyžádat *dispensi*, kterou nyní snadno uděluje [prostřednictvím diecézního biskupa] Congr. de Sacram. pro sv. přijímání laiků a kněží a Congr. de Relig. pro sv. přijímání řeholníků. K žádosti má být přiloženo lékařské vysvědčení. [Ale ovšem pro ně v ČSR platí větší privilegium, uvedené níže pod c); rovněž platí pro nemocného, o kterém je řeč v následujícím odstavci.]

Nemocný, který není nebezpečně nemocen a *neleží* už aspoň měsíc, má však přijmouti *přijímání velikonoční*, před nímž nemůže zachovati eucharistický půst, ani mu nemůže být podáno brzy po půlnoci (podle can. 867, § 4), může probabiliter přijímat, i když něco tekutého požil, není-li obavy z pohoršení věřících. V praxi však takový případ je jistě vzácný, poněvadž se sotva stane, že by některý nemocný po celou dobu velikonočního přijímání nemohl přijmouti lačen nebo jako viaticum nebo podle privilegia dlouho nemocných nebo že by mu nemohlo být podáno brzy po půlnoci“ (*Dr Toman, Pastýřské bohosloví*, str. 601 n.).

B. Zvláštní úlevy nadto platné v ČSR.

Arcidiecése olomoucká měla ode dne 3. července 1942 na dobu války stran lačnosti před sv. přijímáním další

veliké úlevy, a pravomoc udělovati je byla sv. Otcem Piem XII. dne 28. ledna 1946 na tři léta, t. j. do dne 28. ledna 1949, nejen obnovena, nýbrž i rozšířena na všechny nejdůstojnější pány biskupy v ČSR. Mohou po tu dobu dispensovati od zákona o lačnosti před sv. přijímáním co do použití něčeho na způsob nápoje nebo léku (ve smyslu can. 858, § 2.) i každodenně věřící,

1. kteří mají daleko do kostela,
2. kteří po velkou část noci pracují,
3. šedesátileté se slabým zdravím,
4. ženy těhotné a kojící,
5. nemocné doma nebo v nemocnicích,

dokud u toho kterého některá z těch příčin trvá.

Když nejdůstojnější p. arcibiskup olomoucký Leopold Prečan r. 1946 obnovení těchto úlev a jejich rozšíření na celou ČSR ve svém úředním listě prohlásil, přidal tam pro svou arcidiecesi toto poučení, totožné s poučením přidaným roku 1942:

„K udělování dispense se subdelegují všichni faráři a zpovědníci.

Za dalekou vzdálenost od kostela se může považovati všeobecně cesta, trvající hodinu.

Prací v noci se míní práce přes půlnoc, a to jak v závodech, tak i v domácnosti.

Šedesátiletí se slabým zdravím a nemocní bez ohledu na stáří nemusejí býti upoutáni na lůžko, aby mohli býti účastni dispense.

Dispens, jejíž smysl třeba dispensovaným vždy řádně vyložiti, možno uděliti jen na tak dlouho, pokud trvají důvody pro její udělení. Dispensovaní ať pečují o to, aby zabráňovali nahodilým pohoršením u domácích anebo i jiných osob vhodným vysvětlením“ (Acta AE Curiae Olomuc. 1942, Nr. 9, p. 141 s.; 1946, Nr. 8, p. 72).

Sluší se, aby ti, kdo budou úlev poskytnutých používati, byli Božskému Spasiteli a nejvyšším církevním představeným i za ně v modlitbách ze srdce vděční.

Tato vynesení připomínají, že sv. přijímání je síla, lék (a to lék někdy rychle nutný), strava potřebná, aby život duše byl zachován a rozmnožován. Naprosto se tam zapovídá zpovědníkům a duchovním vůdcům odvracet kohokoliv od častého a každodenního sv. přijímání, má-li jen, aspoň když přijímá, milost posvěcující a pravý úmysl. Výslovně se připomíná, že život s každodenním sv. přijímáním není pouze výjimka pro několik zbožných duší, nýbrž že jsou k němu povoláni všichni křesťané, manželé i svobodní, muži i ženy, i děti, jakmile byly u prvního sv. přijímání. Konečně bylo toto snažné přání církve sv. pojata i do nového církevního zákoníku, platného od roku 1918 (CIC, can. 863), kde se kněží a církevním představeným prikazuje, aby věřící vybízeli a vedli k častému, i každodennímu, sv. přijímání. Předpis zní: „*Věřící buďte nabádáni, aby se podle směrnic, daných v dekretech Apoštolské Stolice, často, i denně posilovali svátostným Chlebem a aby, když jsou na mši sv., ne jen duchovní touhou, nýbrž i, náležitě jsouce disponováni, svátostným přijetím Nejsvětější Svátosti oltářní přistupovali ke stolu Páně.*“

3. Je to tvé vlastní štěstí.

a) Není-liž pravda, jest jen jedno naprosté neštěstí na tomto i na onom světě, pouze jedno opravdové zlo: jen za to se je třeba stydět, jen o to si nesmíme nikdy přát sdílet se s těmi, které milujeme, abychom jim je ulehčili — je to hřích. Kdyby se

ti podařilo tohoto zbaviti svůj život, jaký mír, jaké štěstí by vládlo ve tvém nitru, ať by se ti přihodilo cokoliv! — Uvidíš: Nejlepší prostředek k životu bez hříchu jest přijímati každý den. Každý den a v každou hodinu pak budeš také jist, že můžeš bez bázně předstoupiti před Boha, zavolá-li.

b) Naopak, nebudeš-li přijímati často — ba někdo i velmi často — nesetrváš ve stavu milosti a vnitřním míru. Vlastní zkušenost ti to ukázala. Božský Spasitel nás ostatně na to všecky upozornil: „*Já jsem chléb života. Nebudete-li ho jísti, nebudete míti v sobě života*“ (Jan 6, 35. 54). — Právě poněvadž jeho nejvroucnější přání jest, abychom vždy a stále žili v jeho milosti, právě proto poukazuje, jak jsme viděli, ne jednou a ne nezřetelně na nutnost požívati často jeho těla a píti jeho krev.

Tak, jak obyčejný chléb zachovává život přirozený tělu, tak chléb svátostný zachovává život nadpřirozený duši.

Nejen celý člověk z těla a duše složený žije, nýbrž také duše křesťanská má svůj zvláštní, nadpřirozený život. To, v čem záleží tento nadpřirozený život duše, slove milost. Milost je něco božského, ne částčka Boha, nýbrž něco, co nás činí účastnými života Božího. Jest jako zázračný strom, od Boha samého zasazený do naší duše; na něm a jen na něm roste ovoce zásluh pro nebe, kdežto dobré skutky naše, které by na něm nevyrostly, jsou pro odměnu

na věčnosti bez ceny. Je tedy život, trvalý život, milosti posvěcující pro nás nesmírně důležitý.

Nebeský strom však žádá i prsti nebeské, rosy nebeské: té mu dává Bůh hlavně sv. svátostmi. Žádná svátost však v nás neposiluje stromu milosti hojněji než sv. přijímání. Vždyť jím dostává ne pouze rosy nebeské, nýbrž Ježíše, pramen její; ne pouze trochu prsti nebeské, nýbrž celé nebe, Boha samého!

II. Jak je to možné každý den?

Sv. Otec praví: „Stačí býti ve stavu milosti a míti pravý úmysl.“

1. Třeba býti ve stavu milosti.

a) Chléb nevrací života mrtvým; naopak jíme, dokud žijeme, a abychom zůstali živi. Rovněž nepřijímáme, abychom znovu nabyli své duši, smrtelným hříchem mrtvé, života posvěcující milosti (to se děje sv. zpovědi), nýbrž abychom si jej zachovali a rozhojnili.

b) Stačí k této podmínce, když si nejsme vědomi s jistotou smrtelného hříchu od poslední platné zpovědi.

1. Kdo by nechtě zapomněl říci smrtelný hřích, smí přece i bez nové zpovědi jíti i každý den ke sv. přijímání, neboť jím nezhřešil od poslední platné zpovědi. (V příští zpovědi ovšem musí onen zapomenutý hřích říci, vzpome-

ne-li si na něj, ale milost posvěcující již má, i onen hřích jest již shlazen.)

2. Kdo rozumně pochybuje (a kdy rozumně pochybuje, o tom poučí každého podle stavu jeho svědomí třeba i jednou provždy moudrý zpovědník), zda se hříchu dopustil, anebo zda hřích, kterého se jistě dopustil, byl smrtelný, smí také i bez zpovědi každý den ke sv. přijímání, neboť si není vědom smrtelného hříchu s jistotou. Zpovídati se musí, jen kdo jistě smrtelně zhřešil. Všichni ostatní si smějí pomyslit: „Nejsem si s jistotou vědom smrtelného hříchu, vzbudím tedy pro všechen případ (kdybych snad přece byl ve hříchu) dokonalou lítost, a půjdu s důvěrou a radostí ke stolu Páně!“

Dobrá je tedy častější zpověď, vždyť je to svátost a mnohých milostí se nám jí dostává, ale sama sebou potřebná není. Dekret Pia X. o častém a každodenním sv. přijímání ani nemluví o zpovědi; jen poraditi se máme se zpovědníkem. Zpovědník však má jen zkoumat, jsou-li vyplněny podmínky církví sv. předepsané, totiž stav milosti a správný úmysl, a nesmí nikomu v časném a denním sv. přijímání zabraňovati, kdo tyto podmínky má. Jedna porada může stačiti i na dlouhou dobu, dokud se v našem svědomí nic zvláštního nestane. A kdo chodívá ke sv. přijímání ve stavu milosti a s pravým a zbožným úmyslem každý den nebo aspoň pětkrát týdně, může získati, splní-li ostatní podmínky, i bez zpovědi všechny odpustky, k jejichž

získání je snad jinak zpověď předepsána²⁾. Jak snadná je tedy první podmínka!

2. Třeba mítí pravý úmysl.

a) Prostým rozumem a z víry víme, že špatný, hříšný úmysl činí špatným a hříšným sebelepší skutek, tedy i sv. přijímání. Dobrého úmyslu je třeba! Dekret o něm praví:

„Pravý úmysl záleží v tom, aby ten, kdo ke stolu Páně přistupuje, to činil ne ze zvyku nebo z marnivosti nebo z důvodů a ohledů lidských, nýbrž protože tím chce splniti z a l í b e n í B o ž í, s Bohem se láskou úže spojití, a božským tím lékem léčiti své neduhy a chyby.“

Jak snadný je tedy! Můžeme přijímati z lásky k Bohu, obětovati sv. přijímání za bližní, živé i mrtvé, účinně jím prositi Boha za sebe v každé potřebě: v e s m ě s p r a v é ú m y s l y !

b) B a i k d ě y b y s e k p r a v é m u ú m y s l u p ř i m í s i l o trochu ješitnosti nebo jiného všedně hříšného úmyslu nebo jakýkoliv jiný všední hřích,

²⁾ CIC „Can. 931. § 3. Věřící, kteří mají v obyčeji, není-li náležitě překážky, aspoň dvakrát za měsíc přistupovati ke svátosti pokání, anebo svaté přijímání ve stavu milosti a s pravým a zbožným úmyslem denně přijímati, i když se ho jednou nebo dvakrát za týden zdrží, mohou získati všechny odpustky i bez nové zpovědi, která by jinak byla k získání jich nutná, vyjma odpustky ať jubilea, řádného nebo mimořádného, ať odpustky na způsob jubilea.“

ba i kdybys ani neměl vůle zanechatí některého všedního poklesku anebo náklonnosti k němu, přece ještě podle katolické nauky smíš přijímati, i každý den. Ovšem daleko lépe jest, abys přistupoval se srdcem co nejčistším, a prospěch ze sv. přijímání bude také tím větší, čím lépe to učiníš, ale pravdu smíš a máš znáti. A pravda jest, že v e d l e j š í úmysl všedně hříšný nebo kterékoli jiné všední hříchy a náklonnost k nim, i dobrovolná a vědomá, neničí, nýbrž jen poněkud zmenšují dobrotu sv. přijímání. A právě častým sv. přijímáním se ti dostane úplné čistoty úmyslu a svědomí, které dosud nemáš. Poslyš, co praví dekret:

„Ačkoliv jest převelice prospěšno, aby ti, kdo často a denně ke sv. přijímání přistupují, byli prosti všedních hříchů, aspoň plně rozvážených a náklonnosti k nim, př e c e s t a č í, jsou-li bez vin smrtelných, a mají-li předsevzetí, že v budoucnosti nikdy [těžce] nezhřeší. Mají-li ti, kdo denně přijímají, toto předsevzetí upřímně v srdci, pak není možno jinak, než že se jím znenáhla oprostí i od všedních hříchů a od náklonnosti k nim.“

Ovšem, čím lépe budou spolupůsobiti s milostí a poslouchati rady osvěceného zpovědníka, tím snáze a rychleji k tomu dospějí a tím větší bude prospěch ze sv. přijímání.

c) A l e p ř í p r a v a a d í k ů č i n ě n í ? Neboj se, i tu žádá církev sv. co nejméně může. Příprava a díkůčinění dějtež se „p o d l e s í l, s t a v u a p o v i n n o s t í j e d n o t l i v c ů“. Ne-

lze-li více, stačí k bezprostřední přípravě a k díkůčinění i několik minut; svátečního šatu ve všední den také netřeba. Vzdálenější přípravou a díkůčiněním hled' uiniti celý svůj život. Jsou dělníci a dělnice, kteří se zastavují v kostele, jdouce do práce, a konají díkůčinění v dílně; obětuj na ten úmysl své denní dílo s jeho obtížemi a povznášej střelnou modlitbou občas mysl k Bohu.

III. Námitky a odpovědi.

1. Jedno dobré sv. přijímání by nás již mělo učiniti svatými!

Odp. — Duše křesťanská, to se velice mylíš! Vyroستlo kdy dítě a zesílilo tím, že jednou dostalo pokrmu? Ne! Nuže, Ježíš Kristus ustanovil sv. přijímání za p r a v ý, o b y č e j n ý pokrm duše a již tím nám ukázal, že ne jedním, ať sebelepším, nýbrž jen častým přijímáním můžeme dospěti k dokonalosti.

2. O potřebné podmínky by nebylo, ale já nejsem hoden!

Odp. 1. O velikonocích jsi hoden? A přece jdeš z rozkazu církve sv. Častého sv. přijímání nejsi hoden? Chod' tedy proto, že *Kristus Pán po tom touží*. Či snad ty víš lépe než On, co se sluší?

2. Svému dítěti dávají rodiče chleba každý den, i když není hodné: vždyť je to jejich dítě; tak i tobě dá Bůh Chleba svátostného, jsi-li jen posvěcující

milostí jeho dítko, třebaš i nesčíslnými všedními hříchy nehodné.

3. Hoden by nebyl ani anděl. Ale o to neběží. Účelem každodenního sv. přijímání podle touhy Ježíše Krista a církve není na prvním místě sláva Boží, ani odměna za ctnosti, nýbrž aby nám bylo lékem od hříchů všedních, ochranou před smrtelnými, silou v povinnostech. Čím slabší je tvá duše, tím více potřebuje sv. přijímání co nejčastějšího.

3. Ale já se dopouštím tolika smrtelných hříchů.

Odp. 1. Z těch musíš chtít vybřednouti, chceš-li vůbec duši spasiti. A právě sv. přijímání ti bude silou a lékem. Vyzpovídej se po každé, když podleheš. — a přijímej (s radou zpovědníkovou) každý den, i kdyby ses měl zpovídati každý den. Máš-li v okamžiku, kdy přicházíš k Bohu, upřímnou vůli, nepozbývej mysli: konečně vybředneš ze hříchu, i kdyby zvykem byl, poněvadž budeš mít sílu, které nyní nemáš.

2. Ukrutníky k sobě samým nazývá sv. Ambrož ty, kdo si za trest za své hříchy odpírají sv. přijímání a tak si odpírají lék. Ti by měli litovati i tohoto svého trestu (De poenit. L. II, 89).

4. Jsem při častém sv. přijímání stále stejný.

Odp. 1. Zdá se ti, že se nestáváš lepším? Dej pozor, aby ses bez častého sv. přijímání nestal horším!

2. Pokrm tělesný prospívá, i když toho hned nepozorujeme, i když libosti necítíme. Neočekávej tedy ani při sv. přijímání, pokrmu duše, citelných slastí: ty jsou mimořádný dar, nemíti jich není známka špatného přijímání, ba právě svatým jich Božský Spasitel i po léta nedával, aby zkoušel jejich věrnost a zvýšil jejich zásluhu. A každé nové sv. přijímání ti bude k novému prospěchu!

5. Bojím se, že pak budu přijímati ze zvyku!

Odp. 1. Hleď tedy, abys nepřijímal ze zvyku!

2. Neslyšel jsi ještě nikdy chválu, že někomu je povinnost anebo ctnost zvykem? Není tedy totéž zvyk a pouhý zvyk. Dekret varuje před přijímáním z (pouhého) zvyku a hned o něco dále káže kněžím doporučovati lidu často a horlivě zbožný a spasitelný zvyk častého sv. přijímání.

3. Kterépak z obou podmínek by škodil (pouhý) zvyk? Stavu milosti neničí, arci však by vylučoval pravý úmysl. Avšak ten má každý dobrý křesťan, který sám od sebe jde ke sv. přijímání, vždyť chce přece dobře přijímati! V tom je již zahrnut pravý úmysl, zvláště jej vzbuzovati netřeba. A v přípravě i sebe kratší vzbudí celou řadu dobrých úmyslů. I kdyby tedy šel ze zvyku, nebude to z pouhého zvyku a sv. přijímání bude dobré, i když třebas méně dokonalé. A zpovědník, jehož se občas máš tázati o radu (nestane-li se

v duši nic většího, stačí i těm, kdo chodí každý den nebo téměř každý den ke sv. přijímání, sv. zpověď čtrnáctidenní nebo měsíční), bude bdít i nad tvým úmyslem. Neboj se tedy; choď s radostí a láskou ke sv. přijímání.

4. Výlevy citů a takové soustředění a napětí mohutností při přípravě na sv. přijímání nebo při důkuvzdání za ně, jaké předkládají nebo žádají některé modlitební knihy, a jaké jsou snad možné při sv. přijímání jen občasné (a to ještě snad jen u lidí bohatšího a snadnějšího citového života), jsou ovšem při sv. přijímání denním nebo téměř denním lidské přirozenosti (zvláště u lidí méně citových) nemožné bez násilnosti a úhony zdraví duchovního i tělesného. Násilností a úhon však Bůh sv. přijímáním zajisté nechce. Jest tedy přípravu na ně a důkuvzdání po něm konati jinak. Tím předejdeme reakci nezdravého upřilišování v nich, která by se snadno dostavila, totiž znechucení a odpor.

Jak jest si tedy těm, kdo často přistupují ke sv. přijímání, nejlépe počínati při přípravě na ně a při důkuvzdání po něm?

a) Účastní se podle úmyslu Krista Pána a církve mše svaté bez jakéhokoli napínání mohutností prostě jakožto *obětního úkonu*, oběti, kterou Kristus Pán, církev svatá a přítomní věřící, s nimi i ty, podáváte Bohu, — a k sv. přijímání přistupuj, zase podle úmyslu Krista Pána a církve, prostě jakožto k doplňku té oběti, totiž k *obětní hostině*. Kněz se po celou téměř dobu mše svaté zabývá obětí; modlitby

jeho, které přímo směřují k sv. přijímání jakožto příprava a díkyvzdání, jsou jen nemnohé a krátké a nikterak neoplývají výlevy citů. I ty se tedy zabývej hlavně svatou obětí — na př. používáním misálku v jazyce latinském nebo v českém překladě, modlením mešních modliteb z modlitební knihy, zpíváním mešní písně — a svaté přijímání nechať zapadne do mše svaté s bezprostřední přípravou na ně jen prostou a kratičkou a s díkyvzdáním podobně prostým a kratičkým za přijímání a za oběť, kterou jsi spolu s Kristem a s knězem obětoval a jejíž hostiny jsi byl účasten.

b) Věz, že, jak se u zbožných duší, které se denně věnují rozjímavé modlitbě, ta modlitba časem zjednoduší a zdokonalí v modlitbu nazíravou, totiž v prosté dlouhé láskyplné spočinutí v jedné myšlence, odnášející se k Bohu nebo k nějaké pravdě Boží nebo milosti Boží, a ta zjednodušená vnitřní modlitba mohutností neunavuje a duchovní život posiluje více a lépe než dřívější způsoby modlení, takže se i při zbožném (t. j. s pravým úmyslem, s dobrou vůlí, i když bez jakýchkoliv citů a výlevů) častém sv. přijímání příprava na ně a díkyvzdání po něm podobně časem zjednoduší v prosté láskyplné spočinutí v jedné myšlence — a že se tím zjednodušením příprava na ně a dík po něm nestanou horšími, nýbrž naopak lepšími, dokonalejšími, účinnějšími. Usměrněním zbožnosti na obětní úkon a obětní hostinu se tvá zbožnost již nemálo zjednoduší a jí se ulehčí — a to zjednodušení a ulehčení

še časem ještě vystupňuje ve vnitřní modlitbu ná-
zíravou³⁾).

c) Pamatuj, že sv. přijímání, jsouc svátost No-
vého Zákona, dává největší díl svého duchovního
užitku mocí samého svátostného úkonu (ex opere
operato) bez tvého přičinění, jsou-li jen splněny
podstatné podmínky, totiž stav milosti a pravý
úmysl. Tvé kony před sv. přijímáním a po něm jen
jakoby srdce poněkud rozšiřují na větší hojnost
milostí (viz o tom v druhé části této knížečky v od-
povědi na námitku 3.). Jak se tedy netřeba stran
přípravy a díkůvzdání oddávati úzkostlivosti u dítě-
te, tak toho netřeba ani u dospělého dobré vůle, a

³⁾ Podobně jak s přípravou na sv. přijímání tomu časem
bude i s účastí v celé mši svaté. Když se u duše, vedoucí
opravdově duchovní život, časem celý ten její duchovní
život, a zejména její modlitba, zjednoduší, ana v nich dojde
stupně tak zv. nazírání získaného (poučení o tomto důleži-
tém stupni, jemuž je nutno, aby duše rozuměla, je na př.
v knize *Duchovní cvičení sv. Ignáce z Loyoly*, díl II. *Návod
k rozjímavé modlitbě*, Praha, naklad. Vyšehrad, hl. IX.),
zjednoduší se, jak to tomu stupni odpovídá, i její způsob
účasti ve mši svaté, takže pak se ona — dokonaleji, účinněji
než dokud nebyla na stupni nazírání získaného — nejed-
nou v tu svatou oběť pohřbíží (přestanouc tehdy užívat
misálku nebo modlitební knihy, nemodlíc se ústních modli-
teb z těch knih nebo jiných modliteb ústních, nedozpívajíc
písně) zjednodušenou vnitřní modlitbou, nazíravou: prostý-
mi dlouhými láskyplnými pohledy a spočinutími v té oné
myšlence, odnášející se k Bohu a k svaté oběti. Ovšem může
a smí tak spočinouti i při mši svaté v kterékoliv jiné myšlen-
ce odnášející se k Bohu nebo k nějaké pravdě nebo milosti
Boží.

dokonce se netřeba proti přijímání ze „zvyku“ brániti nějakým vynucováním konů a citů a jakoukoliv zbožností nepřirozenou a proto násilnou, úhonu působící, od Boha tedy nechtěnou.

6. *Ale není to jen novota, která brzy opět pomine?*

Odp. 1. Novota, když první křesťané to činili a sv. Otcové to hlásají? Ovšem, přišly pak doby vlažné a netečné, takže církevní sněm Lateránský IV. musil pod těžkým hříchem nařídit sv. přijímání velikonoční (r. 1215) a ve stol. XVI. byl na př. sv. Ignác z Loyoly od některých téměř za kacíře považován, že doporučel týdnenní sv. přijímání. Ale učení církve zůstalo vždy totéž a právě za dob sv. Ignáce prohlásil církevní sněm Tridentský (1545 až 1563): „*Posvátný církevní sněm by si ovšem přál, aby při každé mši svaté věřící, kteří na ní jsou, ne jen duchovní touhou, nýbrž i svátostným přijetím ve Svátosti oltářní účast měli.*“ R. 1679 a 1690 vydali Inocenc XI. a Alexander VIII. dekrety ve prospěch častého sv. přijímání proti jansenistům, kteří k němu žádali svatosti skoro andělské. Nicméně nebyly těmi dekreti ještě všechny pochybnosti zne-možněny, a proto se nediv a nedávej se másti, najdeš-li i v jinak velmi dobrých modlitebních nebo poučných knihách, před r. 1905 (nebo i po r. 1905, ale bez opravy) vydaných, mylnou, příliš přísnou nauku o podmínkách a o přípravě ke sv. přijímání, zvláště častému. Konečně byl lid křesťanský opět tak připraven, že Pius X. mohl beze škody dobré

věci dekretem posv. Kongregace koncilu ze dne 20. prosince 1905 zcela otevřeně a jasně vyzvati k návratu ke zvyku prvních křesťanů každodenním sv. přijímáním. Buďme za to vděční.

2. Že pomine? Ovšem, svět arcí může opět jako kdysi ke své škodě častého sv. přijímání zanechat, ale pravda od Ježíše Krista o něm zjevená a nyní od sv. Otce slavně vyslovená a právo k němu přistupovati zůstanou. „*Věrnost Hospodinova trvá na věky!*“ (Žalm 116, 2.)

7. Ale ani svatí nepřijímali tak často!

Odp. Ano, za některých dob, poněvadž pro vlažnost nebo nerozum jiných nesměli, anebo ani sami úplné pravdy o sv. přijímání neznali. Stali se přece svatými, poněvadž jsou i jiné prostředky ke svatosti než časté sv. přijímání (modlitba, kajícínosti, skutky lásky k bližnímu), ale m n o h e m s n á z e a snad k daleko větší svatosti by byli dospěli častým sv. přijímáním. A jak po něm toužili! Přísný život svatých vésti nechceš — často přijímati také ne; čím si tedy zajistíš trvale milost Boží?

8. Dekret o častém sv. přijímání nelze provést.

Odp. 1. Arci mnozí nemohou a nebudou moci pro jiné povinnosti přistupovati denně. Ale je třeba, aby všichni a s p o ň p o z n a l i p r a v o u a ú p l n o u n a u k u církve, že i každý den smějí ke sv. přijímání za týchž snadných podmínek jako o velikonocích. Kolikrát pak půjdeš, záleží na

možností a na tvé lásce k Bohu a k vlastní duši. Kdo opravdu chce, rád i nějakou oběť podstoupí. Nemůžeš-li ve všední den, jistě můžeš v neděli a ve svátek, kdy musíš na mši sv. Ostatně k sv. přijímání není třeba býti na mši sv.!

2. Ostýcháš se obtěžovati kněze? Ano, mnoho práce jim přibylo a přibude větším počtem zpovědí při častém sv. přijímání lidu. Ale nezapomeň, že častá zpověď, ač je všem užitečná, není sama sebou potřebná tomu, kdo smrtelného hříchu nemá. A kněz s radostí napne i poslední sílu, aby učinil věc Ježíši Kristu přemilou a svému lidu chránil častým sv. přijímáním život milosti posvěcující, na němž záleží věčnost!

3. Dekret se provede, — budeš-li chtíti. Začni, ostatní půjdou za tebou, a ty budeš míti z toho zásluhu.

9. Lidé budou pomlouvat!

Odp. 1. Ano, špatní nebo hloupí. Pouč je, můžeš-li; ale podle jejich řečí přece nebudeš pečovati o svou duši!

2. Ve vychovávacích ústavech nebo jiných domech (na př. řeholních), kde se chodí často nebo denně ke sv. přijímání (ale i u jednotlivých zbožných osob ve světě), není vyloučeno, že se někdo bude obávati, že jiní by si o něm mysleli nebo třeba i mluvili, že asi má něco velkého na svědomí, kdyby proti svému osobnímu nebo snad i obecnému obyčeji nešel některý den z nějaké příčiny ke sv.

přijímání. Takové myšlenky nebo řeči by byly hřích; ale to je obava lichá: tak špatní nebo hloupí druzí v domě nejsou — a obyčejně si ani nikdo nepovšimne, že ten nebo onen nejde s jinými ke sv. přijímání. Ale aby nás ani taková obava nemohla trápit, jednejme takto: O b č a s v y n e c h e j m e sv. přijímání, třebas právě, když všichni ostatní jdou, prostě proto, abychom ukázali, sobě a jiným, s v o u s v o b o d u v častém přistupování. Představení dobře učiní, když budou předcházeti d o b r ý m p ř í k l a d e m i v tomto občasném zcela dobrovolném zdržení se sv. přijímání, a n e b u d i ž u r č i t é h o p o ř a d u v přiklekávání k zábradlí nebo k oltáři, aby nebylo ani stínu nucení nebo musení. Rovněž je svatá povinnost představených, aby nedávali ani stínem viděti, že snad mají někoho raději nebo méně rádi, protože chodí častěji nebo méně často ke sv. přijímání. V tom je každý naprosto svoboděn; to je věc jeho svědomí, jeho zpovědníka a Ježíše Krista, jenž svou milostí vábí ke svému stolu někoho mocněji, jiného méně mocně, někoho najednou, jiného postupně. Všecky hromadně poučovati a vybízeti, o příležitost a snadnost se starati, modliti se a oběti přinášeti za rozšíření častého sv. přijímání — to mohou a mají představení; ostatek musí ponechat duši a Božskému Spasiteli. — Viz též v druhé části této knížečky *Poznámku před Námitkami a odpovědmi.*

Tím občasným dobrovolným nepřistoupením dodáme posily a společnosti tomu, kdo z nějaké ze-

vnější příčiny (na př. zaměstnanosti atd.) nebo z vnitřního důvodu (obyčejně je to u zbožných duší lichá obava, která se při poradě se zpovědníkem rozplyne vniveč) nejde proti obyčeji ke sv. přijímání, a sobě i jiným zajistíme, že nikomu to nebude pranic nápadné, když se snad někdy zdržíme sv. přijímání ne pouze proto, abychom ukázali svou svobodu, nýbrž z jakékoliv jiné příčiny.

Bude tedy i to naše občasné dobrovolné nepřistoupení ke stolu Páně záslužný skutek lásky k bližnímu a k Pánu Ježíši: nepůjdeme sice někdy ke Kristu, ale to pro Krista!

10. Snad máš ještě mnoho námitek, o kterých já nevím a na něž si ty sám odpověděti nedoveďeš. Učiň pak jako jeden vznešený protestant, který chtěl přestoupiti k církvi katolické. O její pravosti byl přesvědčen, ale stále odkládal pro tisícere pochybnosti a nejasnosti, které se mu hned o tom, hned o onom článku víry namítaly. Jednou byl přijat ve slyšení od papeže Pia IX. a vyprávěl mu svůj stav. Ale sv. Otec se nejal odpovídati na jeho námítky, nýbrž pravil: „*Faccia un atto di Fede!*“ Vzbud'te víru! — Zakrátko byl onen pán katolíkem, pochybnosti byly ty tam.

Fa' un atto di Fede! V z b u d' v í r u i t y ! Ježíš Kristus a neomylná církev nás zvou k častému a každodennímu sv. přijímání. Pak věříme, pak jsou všechny pochybnosti liché. Přijímej a pomínou!

Poznámka. Na shrnutí budiž tu ještě podán hutný výklad Mšgra Dra Josefa Tomana:

„Denním sv. přijímáním se nazývá přijímání každodenní nebo aspoň pětkrát v týdnu (sr. can. 931, § 3), *častým* sv. přijímáním v přesném a vlastním smyslu je přijímání vícekrát za týden, ne však přijímání jen měsíční až týdenní.

Vůdčí myšlenka dekretu Pia X. je: Časté svaté přijímání je pokrm pro duchovní život (Jan 6, 49), „prostředek k přemáhání zlé žádostivosti, k obmytí denních lehkých poklesků a k uvarování se hříchů těžkých“; jeho účelem není v první řadě uctívati Boha, nýbrž posilovati duši v boji proti hříchu a v pěstění ctnosti; není odměna ctnosti, nýbrž prostředek ke ctnosti.

Podmínky pro časté a denní sv. přijímání jsou podle dekretu dvojí: *nutné* (podstatné) a *užitečné* (žádoucí, akcidentální).

Nutné podmínky jsou dvě — jako pro každé jiné sv. přijímání, na př. velikonoční: *stav milosti* posvěcující a *správný úmysl*. *Správný úmysl* má ten, kdo nepřistupuje ke stolu Páně z pouhého zvyku (t. j. čině tak bez zbožnosti jen proto, že si tomu už dříve zvykl, nebo že to dělají jiní) nebo z *marnivosti* (na př. aby byl za to chválen, za zbožného považován, aby vícekrát přijímal než jiní) nebo z *lidských ohledů* (na př. aby se zalíbil představeným, aby dosáhl almužny), nýbrž proto, aby *plnil vůli Krista*, jenž touží po tom, aby věřící často přijímali (Jan 6, 59), úže se s Ním láskou *spojoval*, tímto božským lékem *léčil* své slabosti a chyby.

Tyto tři účely jsou hlavní a nevylučují jiných vedlejších, když jen jsou dobré, na př. vysvobození duše z očištění, dosažení zdraví nebo jiného dobra časného. Kdo přijímá s *opravdovou zbožností*, má už tím samým aspoň zavinuté *správný úmysl*. Zvyk, marnivost a lidské ohledy úplně vylučují *správný úmysl* jen v tom případě, když někdo přijímá *jedině* pro ně, t. j. když pozitivně vylučuje řečené tři účely, pro něž Kristus Eucharistii ustanovil, což se v praxi jistě zřídka stane. Kdo však těchto tří účelů nevylučuje, ale při tom přece je v druhé řadě veden zvykem, marnivostí nebo světskými ohledy, hřeší lehce neúčtou k Nejsvětější Svátosti.

Užitečné podmínky jsou rovněž dvě — jako pro každé jiné přijímání: aby komunikant byl *prost hříchů všedních*, aspoň zcela uvážených, i dobrovolné náklonnosti k nim, a aby vykonal pečlivou *přípravu* na sv. přijímání a přiměřené *díkůčinění* — podle toho, jak to dovolují jeho schopnosti, poměry a povinnosti.

Jsou tedy stejné podmínky pro časté sv. přijímání jako pro méně časté sv. přijímání; rozdíl jest však v tom, že při častém sv. přijímání lze snáze poznat, zda má komunikant správný úmysl.

Zpovědník má časté a denní sv. přijímání zakázati těm: a) kdo *vždy stejně* padají do *týchž* dobrovolných *hříchů všedních* bez nejmenšího polepšení. Dekret praví: „Má-li kdo správný úmysl, není možno, aby denně Nejsv. Svátost přijímaje znenáhla se nezbavoval i všedních hříchů a náklonnosti k nim.“ Jest tedy praktickou značkou správného úmyslu ponenáhle zbavování se hříchů všedních. Kdo se tedy úplně stejně vždy *týchž* všedních hříchů s rozvahou dopouští, nemá správného úmyslu. Sem patří zvláště osoby, které jsou ve špatné pověsti pro veřejné známé všední hříchy, jako pomluvačnost, hašteřivost, duchovní pýchu atd. Zpovědník je nejprve vážně poučí a napomene, a nepolepší-li se, časté sv. přijímání jim omezí nebo i zakáže, vidí-li, že u nich nemá žádného užitku a že osoby ty tuto tak svatou věc jen poškozují; b) kdo *trvale* zanedbávají pečlivou *přípravu* a přiměřené *díkůčinění*, ač by to podle svých poměrů mohli konati; nedbalostí tou pravidelně dokazují, že nemají správného a zbožného úmyslu; c) kdo by pro časté nebo denní přijímání *zanedbávali své povinnosti*, na př. péči o děti, práce v domácnosti, nebo rušili pokoj a klid v domě“ (Pastýřské bohosloví, str. 604—606).

Závěr.

Ježíš Kristus, církev svatá, tvé štěstí časné a věčné tě zvou a nutkají k častému, i každodennímu, sv. přijímání. Neodkládej, začni z í t r a r á n o. Buď i apoštolem, apoštolkou, častého sv. přijímání.

Častým sv. přijímáním naplní se i na tobě a domu tvém překrásná slova Davidova o Bohu, jeho dobrém pastýři a hostiteli:

„Pán je můj pastýř, netrpím nedostatku; kde pastvy hojnost, tam lehati smím.

K vodě, kde možno si odpočinouti, mě vodí; duši mou občerstvuje.

Provádí mě po stezkách spolehlivých, k vůli svému jménu.

I když mi projíti jest údolím stínu smrti, nebojím se zlého; neboť ty jsi se mnou . . .

Vystrojuješ hostinu před mou tváří, navzdor mým protivníkům . . .

Milostivost tvá jen bude mě provázeti po všechny dny života mého . . .“

Žalm 22.

B. PRVNÍ SVATÉ PŘIJÍMÁNÍ RANÉ.

Nechte děti přicházeti ke mně!

V jedné tyrolské škole měly děti třetího školního roku popsat den, který je jim působí největší radost. Protestantská dívka odevzdala tuto kratičkou práci:

„Má největší radost jsou velikonoce. Ale kdybych byla katolička, měla bych největší radost na neděli průvodní. Katolické děti na ni dostávají sv. přijímáním čisté srdce. Byla bych velmi ráda katoličkou, protože by pak Pán Ježíš přišel také do mého srdce. To bych měla největší radost.“

Ubohé dítě, toužící marně po Ježíši! Vycítilo, že jen u něho je čisté srdce a pravá, největší radost. Jak šťastné je proti němu dítě katolické, jak šťastní s ním i jeho rodiče a vychovatelé!

Katoličtí rodiče a vychovatelé, vám Bůh svěřil drahocenný poklad: nevinnou duši dětskou. A vy jste s radostí vzali na sebe úkol zajistiti svému miláčkovi trvalý život milosti a čisté srdce, vychovávatí jej k radosti dítek Božích. Úkol krásný, ale jak nesnadný! Vždyť to dítě dorůstá do rozumu arci v nevinnosti, ale i ve veliké slabosti úsudku a vůle proti pokušením a nebezpečím; ta jsou s to, aby je přes veškerou vaši ostraži-

tost strhla brzy do hříchu, i do smrtelného. Co bude z pokladu vám svěřeného?

Drazí přátelé: dítě Boží, čisté a radostné dítě Boží z něho bude a zůstane, vrátíte-li jen hlavní část svého výchovatského úkolu všemohoucímu vychovateli — Bohu! On v Nejsvětější Svátosti, ale též jen On zajišťuje čisté srdce a radost života Božího: „*Já jsem chléb života. Nebudete-li ho jísti, nebudete míti v sobě života. Kdo jí mé tělo, má život věčný*“ (Jan 6, 35. 54. 55). A On zve a volá k sobě i vaše dítě. „*Nechte dítky přicházeti ke mně*“ (Mat. 19, 14; Mark. 10, 14), pravil k učedníkům v životě pozemském; „*Nechte dítky přicházeti ke mně,*“ vane to světem od dekretu Pia X. o prvním sv. přijímání: jakmile dítě počíná dorůstat i do rozumu, má též počít i přistupovati ke stolu Páně!

Ano, pravíte, ale tak záhy? Je to v tak útlém věku vůbec možné?

I. Proč tak záhy?

1. Prikazuje to Božský Spasitel.

a) Ježíš Kristus zná nejlépe potřebu dítěte. K Bohu směřuje, po Ježíši touží útlá duše dětská. K Ježíši v nebi by mohlo dítě přijíti, jen kdyby zemřelo. Ale ono má žít, a proto musí přicházeti k Ježíši v Nejsv. Svátosti. Jen tam jest Ježíš na zemi i svým člověčenstvím, nikde jinde.

Kdo zdržuje děti od sv. přijímání, zdržuje je od Ježíše. „*Nechte děti přicházeti ke mně a nebraňte jim!*“ (Mark. 10, 14.)

Ano, „*neboť takových jest království Boží!*“ Království Boží v dítěti jest nový, nadpřirozený život milosti Boží, jehož se mu dostalo křtem svatým. Toto království jsme všichni povinni v sobě zachovávat, k tomu však je třeba Nejsvětější Svátosti. „*Amen, amen, pravím vám: Nebudete-li jísti těla Syna člověka a píti jeho krve, nebudete míti v sobě života*“ (Jan 6, 54). Jakmile se však probouzí rozum, jest i dítě schopno hříchem pozbyti života milosti anebo jej aspoň v nebezpečí uvést. Musí tedy i dítě hned od tohoto věku přijímati!

Z povinnosti chrániti si život milosti vzniká tedy i útlému dítěti povinnost přijímati, opravdová povinnost od Boha uložená, povinnost tak velká, že podle velikého bohoslovce Vasqueza, jehož slova i dekret uvádí, „*jakmile dítě jednou dospěje tohoto užívání rozumu, jest ihned samým božským zákonem tak zavázáno, že ho církev nemůže úplna osvobodit.*“ (Pouze by mohla z nutných příčin dovoliti, aby tomu neonomu dítěti bylo první svaté přijímání poněkud odloženo, tak, jak zpovědník smí zpovídanci z rozumného důvodu dovoliti, aby odložil roční svaté přijímání poněkud přes dobu velikonoční. CIC, can. 859, § 1.) Důvod je zřejmý. Jakmile je dítě jednou schopno hříchem pozbyti života milosti, je

v té příčině úplně rovno dospělým, potřebuje tedy právě tak jak oni, ba pro svou velkou duchovní slabost a velká nebezpečí ještě mnohem více než oni, léku a ochrany svatým přijímáním, a proto se přikázání dané dospělým vztahuje v téměř rozsahu i na dítě. (Čím toto přikázání Boží splní, uvidíme hned v přikázání církevním.)

b) Ježíš Kristus miluje dítě. V Písmě svatém dí: „*Amen, pravím vám, nebudete-li jako maličcí, nevejdete do království nebeského*“ (Mat. 18, 3). Dítě je pokorné, povolné. Ale i jinak je dítě schopnější pro království nebeské než většina dospělých. Nemá, když se mu rozum probouzí, ještě hříchů a získaných zlých vášní, nemá ještě převrácených úsudků ani špatné vůle. Milost se v jeho srdci ještě nestřetá s překážkami. Proto Ježíš Kristus s nevýslovnou láskou touží zavítati do té nevinné dušinky, rozmnožiti a zajistiti v ní svým příchodem život milosti, a právě tato jeho láska, jež chce býti láskou bez konce, jest příčinou onoho přísného příkazu o časném prvním sv. přijímání!

2. S Božským Spasitelem to přikazuje i církev svatá.

a) Církevní sněm Lateránský IV. (r. 1215) předpisuje: „*Každý věřící obojího pohlaví, když dojde let rozeznávání... přijímej aspoň o velikonocích uctivě Nejsv. Svátost oltářní*“ (Conc. Later. IV, c. 21; Denz. Enchir. n. 437. Ustanovení sněmu Lateránského bylo pojato i do nynějšího církevního

zákoníku, CIC, can. 859, § 1. Církevní zákoník jen přidává vysvětlující slova: „*let rozeznávání, to jest užívání rozumu*“).

b) A sněm Tridentský (1545—1563) potvrdil dekret Lateránský, řka: „*Popře-li někdo, že všichni jednotliví věřící křesťané obojího pohlaví, když dojdou let rozeznávání, jsou povinni každý rok, aspoň o velikonočních, přijímati podle příkazu svaté Matky církve, budiž v klatbě*“ (Conc. Trid. sess. XIII, can. 9; Denz. Enchir. n. 891).

Oba tyto předpisy jsou z dob velké vlažnosti a netečnosti lidu křesťanského ke svatému přijímání. Církev svatá se v nich proto uskrovňuje na míru co nejmenší, předpisujíc pod těžkým hříchem jen jedno svaté přijímání za rok, o velikonočním čase. Ale od tohoto svatého přijímání nevyňala ani v tak nepříznivých dobách dětí dořůstajících do rozumu, t. j. do let rozeznávání dobra a zla: z á k o n e m b o ž s k ý m jich nemohla vyjmouti! Ba klatbu, t. j. úplné vyloučení z církve, vyslovila nad tím, kdo by tvrdošíjně tuto jejich povinnost popřel. Vždyť jde o spásu nevinných, nesmrtelných duší!

Arci, pro zavládlý zlovyk zase mnozí neznali celé pravdy. Ale teď ji Řím opět vyslovil důrazně a ještě jasněji dekretem Pia X. o prvním svatém přijímání!

3. Časné první svaté přijímání dítěte jest povinnost těch, jimž jest o dítě pečovati.

Kdybych se vás, otče, matko, tázal: „Čí je to povinnost, dítě živiti a chrániti?“, ani na okamžik

byste neváhali říci: „N a š e p o v i n n o s t. Vždyť dítě to samo ještě nedovede!“ Ale není tomu rovněž tak vzhledem k životu a ochraně jeho útlé duše? Proto i dekret sv. Otce praví:

„Závazek z příkazu zpovědi a přijímání, jímž je dítě zatíženo, spadá především na ty, kdo mají o ně míti péči, to jest na rodiče, na zpovědníka, na učitele a vychovatele a na faráře.“

A kdybych se tázal dále: „A je to malá povinnost, starati se o výživu a ochranu dítěte?“, odpověděli byste: „J e t o v e l k á, p ř í s n á p o v i n n o s t!“ Čím větší a přísnější je tedy povinnost starati se o jeho výživu a ochranu duchovní!

Znáte, křesťanští rodiče, slovo Boží k proroku Ezechielovi, od Boha ustanovenému strážci lidu izraelského? Kdyby on nesplnil povinnosti spravedlivého varovati, aby nehřešil, bezbožného napomínati, aby zanechal cesty své: „ . . . o n b e z b o ž n ý p r o n e p r a v o s t s v o u u m ř e, a l e k r v e j e h o z r u k y t v é v y h l e d á v a t i b u d u“ (Ez. 3, 17 nn.; 33, 7 nn.).

Nuže, i vy jste, spolu s ostatními vychovateli, od Boha ustanovení strážcové dětí svých. Bůh vám dal své rozkazy o nich: ne snad pouze, abyste je až v nepravosti napomínali, nýbrž abyste je, p r á v ě i č a s n ý m s v. p ř i j í m á n í m, p ř e d n í z a c h r á n i l i. Neboť i o dítěti, jakmile je schopno hříchu, platí neomylné slovo Boží: „N e b u d e t e - l i j í s t i t ě l a S y n a č l o v ě k a, n e b u d e t e m í t i v s o b ě ž i v o t a.“ K d o j i c h l ě b t e n t o, ž i v b u d e n a v ě k y“ (Jan 6, 54. 58).

Bez Ježíše tedy nic trvalého nepořídíte; vaše svatá povinnost jest používati jediného prostředku a pozvati ku pomoci Božského vychovatele v Nejvyšší Svátosti. On vezme na sebe největší část vašeho úkolu a něžným, opětným stykem bude útlé duši ochranou proti vášním, lékem ode všech néduhů. Kdo oloupí dítě o víru neb o nevinnost, je vrah dítky Božího; kdybyste mu neprávem oddálili svaté přijímání nebo mu v něm bránívali, arci byste neničili jeho nadpřirozený život násilně, ale oloupili byste s a m i s v é d í t ě o potřebnou stravu, nechali je mříti hladem. Mrtvo je však dítko Boží v obojím případě, dítě vám od Boha k ž i v o t u svěřené. A z ruky vaší ho Bůh vyhledávati bude!

Omluvy sotva bude, neboť mezi probuzením rozumu a prvním smrtelným hříchem jest obyčejně ještě dosti dlouhá doba menších a větších poklesků všedních; dosti kdy tedy bylo časným a pak častým svatým přijímáním smrti zabrániti.

Ovšem i po nevinném mládí s časným a častým svatým přijímáním může jinoch přece přijíti na scestí, má vždy svobodnou vůli. Než vzpomínka na čisté, šťastné mládí mu vždy bude hlasem v duši, pudícím marnotratného syna k návratu k Otci, ke stolu lásky jeho. Ale kdyby se ani to nestalo, kdyby snad přece zahynul navždy, aspoň vy, strážcové, splňte svou povinnost, péčí o časné a časté svaté přijímání odpovědnost od sebe odvráťte: „*On pro*

nepravost svou umře: ty pak jsi vysvobodil duši svou!" (Ez. 33, 9.)

Třeba křesťanům ještě jiných důvodů?

Rozdíl je ovšem v povinnosti starati se o toto časné první (t. j. časné aspoň velikonoční a od té doby pak ovšem každý rok aspoň velikonoční) a o časté svaté přijímání dětí. Časné a pak další velikonoční jest přísná povinnost, zcela jako u dospělých; časté je jako u dospělých pouze předmět snažného přání Ježíše Krista a církve svaté, a jen tou měrou je povinnost, kterou je ho třeba, abychom si zachovali život milosti, což ovšem za naší doby a zvláště u dětí je téměř nemožné bez častého svatého přijímání. Zkušenost to dokazuje. Ale právě proto mají rodiče a ostatní vychovatelé i opravdovou povinnost starati se, jak i dekret přikazuje, s veškerou péčí o časté, a lze-li, každodenní svaté přijímání dětí.

II. Je to v tak útlém věku možné?

Zajisté; Bůh a církve sv. nežádají nic nemožného, zvláště ne od dítěte.

1. Podstatná a nezbytná podmínka jest ovšem i k prvnímu (a kterémukoliv dalšímu) hodnému svatému přijímání život milosti posvěcující a pravý úmysl. Vždyť i u dětí jest Nejsvětější Svátost svátostí živých, a špatný, hříšný úmysl by učinil špatným, hříšným i první svaté přijímání. Šířiti se o tom nebudeme; dostatečně jest

pojednáno o potřebě, podstatě a snadnosti obojí podmínky v první části této knížečky.

Zde je třeba jen ještě několika dodatků.

a) Příprava a díkůčinění. Dítě je má vykonati „*podle sil*“ (dekret z r. 1905), „*s tou zbožností, s kterou jest jeho věk*“ (dekret z r. 1910). Ježíš Kristus a církev svatá se tedy spokojují i kratičkou, jen několikaminutovou přípravou a podobným díkůčiněním. Prominou i dětskou těkavost, jen když bude srdce čisté a úmysl dobrý. Ježíš Kristus, volaje útlé dítě ke stolu svému, ne ž á d á o d ně h o v í c e n e ž d í t ě s n a d n o m ů ž e !

b) Občasné p o r a d y s e z p o v ě d n í k e m, v dekretu o častém svatém přijímání řečené, potřebují ovšem i děti, zvláště i proto, že mnohdy považují ke své velké škodě za smrtelný hřích, co hřích není nebo jest jen všední, a naopak leckdy nemají za hřích, co v sobě jest i těžce hříšné, nebo ke hříchu vede. Zpovědník poučí, bude bdíti nad stavem milosti a pravým úmyslem, ale dítěti, které obojí má, naprosto nesmí brániti ve svatém přijímání i denním.

c) Ale je dítě tak útlé schopno d o b r é z p o v ě d i ? Odpovídám: Nutná jest i před prvním sv. přijímáním zpověď jen tomu dítěti, které se jistě dopustilo těžkého hříchu; užitečná a velmi radná (svátostné milosti — rada zpovědníkova) jest arci všem. A p r o č b y j í d í t ě n e b y l o s c h o p n o ? Dítě je schopno tebe uraziti; není schopno upřímně se ti přiznati, umíniti si, že toho již nikdy

neučiní, opravdu toho litovati? A čeho více třeba ke zpovědi Pánu Bohu, nejlepšímu Otci? Když však dítě toto všechno vykoná (o přípravě viz níže), tím i vskutku zná, co mu tehdy o zpovědi třeba věděti (otázkám z katechismu se naučí důkladněji později); nebude mu tedy, jak i dekret svatého Otce připomíná, rozhrěšení odepřeno.

2. Co je dítěti třeba věděti před prvním sv. přijímáním, aby bylo přiměřeně připraveno?

Podle dekretu sv. Otce (srv. CIC, can. 854, §§ 1—3) nic více než toto: 1. že Nejsvětější Svátost není obyčejný chléb (nýbrž něco velmi svatého a vznešeného); 2. že jest Bůh; 3. že Bůh dobré odměňuje a zlé trestá; 4. že jsou tři božské osoby; 5. že druhá božská osoba se stala člověkem a nás vykoupila.

a) Aspoň této znalosti Nejsvětější Svátosti třeba k pravému úmyslu; bez znalosti Boha, jenž odměňuje a trestá, nezachoval by si člověk (aspoň po delší dobu) stavu milosti; Nejsvětější Trojice, Vtělení a Vykoupení jsou základní tajemství křesťanská. Že více netřeba, víme s jistotou od sv. Otce.

b) Netřeba dítěti znalosti jasné a úplné těchto pravd; stačí nějaká, neúplná, třebas velmi nejasná a nedokonalá; „*podle své chápavosti*“, praví dekret. A to maličko mu stačí věřiti, protože to praví rodiče, kněz atd., kteří to vědí od Pána Boha. Proč zatím tak málo stačí, uvidíš v odpovědi na námitku 3.

c) To věru není mnoho, tomu hravě naučí křesťanská matka. Učíc dítě modliti se, řekne mu, že

jest Pán Bůh v nebi, od něho že je všechno dobré, vše, co dítěti působí radost. Učíc je dělati kříž, poučí, že jsou tři božské osoby, Otec, Syn, Duch sv., každá Bůh, ale jeden Pán Bůh. Ukazujíc na kříž, vyloží, že to je Pán Ježíš, Syn Boží, jenž přišel z lásky k nám na svět; to že mu učinili zlí lidé za naše hříchy. Opět a opět poučí dítě, že musí býti poslušné, stydlivé atd., poněvadž Pán Bůh všechno vidí a dobré odměňuje (i nebem), zlé, t. j. hřích, však trestá (některé i peklem, ustavičným ohněm). Jdouc s ním do kostela, řekne mu, že Ježíšek, Syn Boží, je v domečku na oltáři a ve svaté Hostii, v tom bílém kolečku, jež kněz pozdvihuje; že tedy musí kleknouti a pěkně se modliti. Snadno je poučí, že Ježíšek má velmi rád hodné dívky a touží k nim přijíti ve sv. přijímání, aby je učinil ještě hodnějšími, jejich srdíčko velice krásným, a proto že se učinil tak malým ve sv. Hostii. Netřeba více a v dětském srdci, tak náchylném k lásce, vzplane touha po sv. přijímání a nejčistší pravý úmysl! A když mu matka ještě ukáže, jak se ústa před sv. přijímáním způsobně otevrou a po něm způsobně zavrou (jazyk klidně poněkud na dolejší ret; nechňapati), a vnukne, aby před sv. přijímáním a pak opět po sv. přijímání Ježíškovi řeklo, že jej má rádo a že ho prosí, aby je měl také vždycky rád a též rodiče, bratry a sestry, a pak aby se modlilo modlitbičky, které umí — ó, pak bude dítě jistě tak připraveno, jak církev žádá! A je to nesnadné? Není to nejčistší radost dobré matky?

d) Také návod k první zpovědi jí nebude ne-
snadný. Právě matka nejlépe pomůže dítěti zpyto-
vati svědomí, zda bylo neposlušné, vzdorovité, mls-
né, zda lhalo nebo kradlo, bylo-li vždy stydlivé atd.
Pak s ním vzbudí lítost. Poněvadž předsevzetí je
snadnější než lítost, počne předsevzetím. Vysvětlí
dítěti znovu, že hřích hněvá a rmoutí Pána Boha
v nebi; že Pán Bůh je spravedlivý a proto by je
za hříchy musil trestati (rozdíl mezi „velikými“
a „malými“), a vede k předsevzetí a lítosti. *„Ne-
ní-liž pravda, dáš si tedy pozor, abys to už nikdy
neudělal? A když maminku nebo tatínka něčím roz-
hněváš a zarmoutíš, to je ti toho potom líto, žes to
udělal? Je ti tedy, není-liž pravda, také líto, žes
urazil a rozhněval Pána Boha? Pomodli se tedy se
mnou pěkně a upřímně: Pane Bože, Otče můj,
odpusť mi mé hříchy; já tě mám rád a mně je líto,
že jsem tě rozhněval; já to už nikdy nechci udělati.
Otčenáš, Zdrávas.“*

Před první zpovědí řekne dítě: *„Přicházím po
prvé ke sv. zpovědi. Vyznávám před Pánem Bohem
své hříchy. Já jsem . . .“* (Řekne hříchy.)

Na konci každé zpovědi řekne dítě i dospělý:
*„To jsou moje hříchy. Všech svých hříchů, vědo-
mých i nevědomých, z lásky k Pánu Bohu lituji a
polepšení slibuji.“*

Matka ještě dítě upozorní, že se kněz třeba i na
něco otáže, a že mu pak dá nějaké poučení a uloží
mu nějakou modlitbičku; ale aby ani potom ještě

neodcházelo, dokud kněz nad ním neudělá kříž. (Jinak dítě snadno odběhne před rozhřešením.)

Před dalšími zpovědmi řekne dítě i dospělý: „*Naposled jsem byl u sv. zpovědi . . .*“ (Řekne kdy.) „*Vyznávám před Pánem Bohem své hříchy. Já jsem . . .*“ (Řekne hříchy.)

Slovy: „*Já všech svých hříchů, vědomých i nevědomých, z lásky k Pánu Bohu lituji a polepšení slibuji,*“ se znovu vzbudí lítost a obnoví se předsevzetí. To prospěje dětem i dospělým a uklidní zpovědníka stran těchto dvou důležitých částek svátosti pokání.

Poznámka. Dobře, poučí-li matka hned při tomto zpytování svědomí (a při dalších, dokud se dítěti pomáhá zpytovat a připravovat) o rozdíl mezi hříchem smrtelným („velkým“) a všedním („malým“): „Toto jsou (všecky — ne všecky) hříchy malé. Za veliké bys přišel do pekla, ty musíš knězi vždy všecky říci, na které si vzpomeneš. A kdybys nevěděl, zda něco je veliký nebo malý hřích, otaž se ve zpovědi.“ Mylné svědomí škodí každému a zvláště dítěti.

Všechno, co jsme řekli, může právě matka mnohem snáze než katecheta, který při četných jiných obtížích též má před sebou najednou tolik a různých dětí. Mateřská láska a znalost svého dítěte najde i nejvhodnější slova pro rozumek a srdíčko; svatou chloubou její budiž upravití co nejlépe půdu katechetovi, přivéstí své dítě co nejdříve k prvnímu sv. přijímání, a pak je k němu voditi co nejčastěji.

Znameníť bohovědný časopis *La Nouvelle Revue Théologique* (červenec 1911) takto shrnuje článek kardinála Gennari, jednoho ze spolutvůrců nového

církevního zákoníku, v *Monitore ecclesiastico* (duben 1911): „*Dávati se dětem učití nazpaměť malému katechismu před prvním sv. přijímáním je zbytečné a škodlivé. Zbytečné, poněvadž, co má dítě k prvnímu sv. přijímání věděti a věřiti, se mu může bez učení nějaké formulce nazpaměť dostatečně vštípití ústně, a to za den. Škodlivé, poněvadž, aby se dítě naučilo před prvním sv. přijímáním nevím jakému katechismu, bude musiti prožiti bez sv. přijímání dobu, v které se, protože počíná dorůstati do rozumu (třebas ještě není s to, aby se vážněji učilo), má bez meškání spojití s Pánem Ježíšem.*“

Rozumí se, že dítě, čemu se z a d e n naučí, brzy částečně zapomene. To nic nevádí, když to jen ví a věří pokaždé před sv. přijímáním a před dalšími (týdenními nebo čtrnáctidenními) sv. zpovědmi tím, že je matka nebo jiný vždy znovu na obojí svátost k r a t i n c e p ř i p r a v í. Časem bude dítě s to, aby se připravilo i samo.

U dětí se musí pečovati o to, aby nechodily k sv. přijímání z pouhého zvyku, s roztržitostí, bez zbožnosti a úcty, aby jim při jejich těkavosti eucharistický chléb denním požíváním nezevšedněl.

3. Věk.

a) Jak málo tedy žádá Božský Spasitel! Není-liž pravda, teď ti nepůsobí útlý věk obtíží. Dekret o něm praví:

„*Věk rozeznávání jak ke zpovědi, tak ke sv. přijímání je ten, v kterém dítě začíná usuzovati, to jest kolem sedmého roku, třebas o něco později nebo*

i o něco dříve. Od té doby začíná povinnost plnit obojí příkaz o zpovědi i přijímání.“

Věk rozeznávací ovšem nelze určit na den a nadto on také poněkud záleží na okolnostech, jež u různých dětí jsou různé. Proto i dekret ponechává rodičům a vychovatelům jakousi volnost úsudku. Ale jen nepovažujme dítě za neschopné, když není. Ba i v pochybnosti, zda dítě již jest povinno či ještě není, můžeme je bezpečně vésti ke svatým svátostem. Vždyť dekret praví: „když děti již začínají mítí nějaké užívání rozumu“; a na jiných místech: „dostačuje nějaké užívání rozumu počátečné, to jest nějaké užívání rozumu“, „třebas to dítě ještě jen nejasně poznává, co činí.“ Ustanoviti předem určité stáří za pravidlo bez výjimky pro všechny nelze: Pius X. kdysi rozkázal připustiti dívenku pětiletou!

Onemocní-li nebezpečně dítě, které do věku rozeznávacího dospělo, musí býti zaopatřeno sv. svátostmi, ať již bylo anebo ještě nebylo u prvního sv. přijímání. Opak nazývá dekret *naprosto ohavným zlořádem*. Vždyť jde o věčnost dítěte!

Církevní zákoník o tom praví: „*Aby se v nebezpečí smrti Nejsvětější Svátost mohla a musila (possit ac debeat) dětem podati, stačí, aby dovedly Tělo Kristovo od obyčejného pokrmu rozlišiti a uctivě se mu kláněti.*“ (CIC, can. 854, § 2.)

Věřící prokáží skutek povinné lásky k bližnímu, když v takovém případě upozorní rodinu nemocné-

ho dítěte na možnost a povinnost dáti je zaopatřiti, a upozorní na věc i přímo kněze.

Poznámka. Když dítě poněkud dovede pochopiti pravdy, potřebné k prvnímu svatému přijímání, to jistě již „*počiná rozumně uvažovati*“ a má tedy věk, ve kterém je již schopno a povinno jíti ke svatému přijímání. Tímto neklamným měřítkem tedy zkoumej, křesťanská matko!

b) „*Otci, anebo těm, kdo jej zastupují* (t. j. matce, poručníkovi, ostatním vychovatelům), *a zpovědníkovi přísluší připustiti dítě k prvnímu sv. přijímání.*“

Viděli jsme, že rodiče mají na prvním místě povinnost starati se; mají tedy i na prvním místě krásné p r á v o, p ř i v é s t i dítě k prvnímu sv. přijímání. Kdyby oni byli nedbalí, pak arcí mají povinnost a právo ostatní vychovatelé. Rozhodující slovo má ovšem zpovědník a farář (CIC, can. 854. §§ 4. 5).

Věc lze provésti takto: Matka učí dítě. Míni, že již poněkud zná pravdy, kterých před prvním sv. přijímáním třeba. Je-li blízko společná zpověď a sv. přijímání dětí, posečká až k němu; vždyť taková slavnost je zcela v duchu církve svaté. Není-li blízko, připraví dítě ke zpovědi a jde s ním ke katechetovi. Ten se přesvědčí o vědomostech dítěte, a je-li téhož mínění jako matka, vyzpovídá je. Příštího dne může dítě přistoupiti k prvnímu sv. přijímání. Nebude to snad okázalé; ale duše dětská bude spojena s Ježíšem, svou ochranou, a s Ním to budou slaviti andělé v nebi!

A pak ať přistupuje často, ba každý den. Vždyť sv. přijímání je každodenní pokrm duše, *Chléb* *vezdejší*.

Poznámka. Ač jest si vroucně přát, aby děti přistupovaly co nejčastěji, musí býti též s velkou pečlivostí zachovávána a chráněna jejich *s v o b o d a* a pěstěna v nich *s a m o s t a t n o s t* v tom. Můžeme a máme děti hromadně i jednotlivě (ale představený, zvláště v ústavě, jednotlivé děti osobně jen s velikou opatrností, aby snad nedal podnětu k pokrytectví nebo ke svatokrádežím) laskavě poučovati a vybízeti (myšlenky k tomu najdeš v první části této knížky a jinde); poskytovati jim co nejvíce příležitosti ke sv. zpovědi (nejen v sobotu, nýbrž i v jiné dny v týdnu, ba nejraději každý den v tutéž příhodnou dobu aby byl zpovědník pravidelně ve zpovědnici, aťsi kdo přijde nebo nepřijde, a ochotně k službám, i kdykoliv jindy požádají, — a říkati a ukazovati to dětem — i dospělým — opět a opět); poskytovati jim, nakolik je to možné, volný výběr mezi zpovědníky a aspoň občas i možnost jíti ke zpovědi ke knězi, který jich vůbec nezná (to je důležité zvláště v ústavě); usnadňovati jim přístup ke stolu Páně a starati se, aby pak mohly před vyučováním ještě řádně posnídati; hleděti poučováním v promluvách i soukromě získati rodiče pro časté sv. přijímání dětí (jako s druhé strany dětmi získáváme zase dospělé pro tutéž věc); modliti se za rozšíření častého sv. přijímání u mládeže a dospělých; užívati i všech jiných prostředků, které nám podají láska k duším a k Ježíši a zkušenost vlastní a cizí, — ale jak dospělým, tak i dětem musíme pak nechat úplnou svobodu, aby samy dobrovolně chodily k Pánu Ježíši, jenž nezve každého stejným způsobem.

Neukazujme tedy dětem ani stínem, že snad máme některé raději nebo méně rádi právě proto, že chodí častěji nebo méně často ke sv. přijímání; když dítě káráme, nikdy mu nevytýkejme, že, ač chodí tak často ke sv. přijímání, má (ještě) tu neb onu chybu: to by sv. přijímání zprotivilo;

dbejme také, aby ani děti mezi sebou nikoho podle svatých přijímání neposuzovaly; zkrátka, časté sv. přijímání je věc svědomí jednotlivce, jeho zpovědníka a Pána Ježíše. Jen kdyby se představený dověděl, že dítě učinilo něco, co bylo těžký hřích nebo co ono považovalo za těžký hřích, smí a má je od svatého přijímání zdržeti, dokud se nevyzpo- vídá. (Totéž platí i v řeholních domech vůči podřízeným.) Jinak však nesmí zákazem zasahovati. Vysvětleme dětem také, co je poraděno v první části této knížečky v námitce 9. o občasném dobrovolném vynechání sv. přijímání.

Jen chráněním úplné svobody zamezíme, nakolik je to možné, nebezpečí dětských svatokrádeží (ty by při nedostatku svobody byly u dětí pro jejich nevyspělé svědomí častější než u dospělých) a spolu způsobíme to, po čem toužíme, že totiž děti, až nám vyjdou z rukou a nabudou samostatnosti, budou dále podle možnosti a okolností i s a m y plniti, co konaly zcela dobrovolně pod naším dohledem.

K tomu je ovšem také třeba, aby s rostoucím věkem rostlo i poznání Nejsv. Svátosti a pasivnost (modlitba, chodění na mši sv., ke svatým svátostem atd. proto, že rodiče nebo představení k tomu vybízejí a vedou) se znenáhla měnila v aktivnost: jdu sám ze své vůle, i kdyby rodičů nebo představených nebylo nebo nic neříkali, protože znám důležitost sv. přijímání a cením si je. Proto navádějme děti téměř hned od počátku, aby si s a m y zvolily některého ze zpovědníků v kostele přítomných, s a m y si stoupily mezi dospělé do řady ke sv. zpovědi a s a m y šly s dospělými ke sv. přijímání.

Nějakým nucením k častějšímu sv. přijímání (a totéž platí o jiných nepovinných úkonech zbožnosti a o hromadění jich) by jen vznikl odpor proti němu, přesycenost a snadná reakce: že by dítě, odrostouc dohledu, zanechalo nejen nepovinného, nýbrž i plnění náboženských po- v i n n o s t í !

III. Námitky a odpovědi.

1. *Zase novota o svatém přijímání!*

Odpověď. — Novota, když to Ježíš Kristus přikázal? Za starých dob bylo i nemluvňatům při křtu a pak již i před užíváním rozumu častěji podáváno svaté přijímání. Sněmy Lateránský IV. a Tridentský, toho zvyku nezavrhujíce, jasně a přísně přikazují první svaté přijímání *h n e d p o n a b y t í u ž í v á n í r o z u m u*, to jest rozeznávání mezi dobrým a zlým.

2. *Ale jak tedy došlo k dosavadnímu zvyku?*

Odpověď. — Zde máš výstražný příklad, kam vede ve věcech víry a mravů lidský rozum, nepřidrží-li se stále vedení církve. Církevní sněmy nerozlišují, nýbrž zároveň mluví o věku rozeznávacím k první zpovědi a k prvnímu svatému přijímání. Ale někteří bohoslovci, nevědomě poněkud jsouce svedeni kacíři jansenisty, kteří žádali ke svatému přijímání přípravy a svatosti skoro andělské, začali také chtít k prvnímu svatému přijímání poněkud lepší poznání a větší přípravu; tedy pozdější věk. Omyl se rozšířil, méně zbožní ovšem byli též hned pro něj, a tak došlo až k pozdějšímu žalostnému stavu. Církev svatá sice opět a opět připomínala pravou nauku (dekret uvádí příklady), ale téměř marně. Teď je bohudíky jinak.

3. Ale děti tomu přece ještě nerozumějí!

Odpověď. — 1. Církev praví, že s oním poučením, které dekret uvádí, rozumějí dostatečně. Kdo je soudcem? Právě na tomto uskrovnění přípravy záleží provedení dekretu svatého Otce!

2. Rozumí nemluvně pokrmu? A přece mu pokrm prospívá hned od počátku života, poněvadž tak je to v přirozenosti pokrmu. Dítě, pravíš, nerozumí svatému přijímání? A přece by mu nevýslovně prospívalo hned od křtu počátku duchovního života, poněvadž tak je to v přirozenosti svatého přijímání! (Pro nebezpečí znesvěcení a jiné možné nepřístojnosti upustila církev, jak nyní nařizuje i nový církevní zákoník, can. 854, § 1, od tohoto zvyku nepovinného, ježto dítě, nemohouc před užíváním rozumu života milosti hříchem pozbyti nebo ohroziti, nepotřebuje zatím pro něj svátostné posily a ochrany. Ale hned s užíváním rozumu se dostavuje nebezpečí, a proto i povinnost raným a častým svatým přijímáním se chrániti.) Působíť svaté přijímání, jako všechny svátosti Nového Zákona, samo sebou (ex opere operato), to jest, jsou-li jen splněny aspoň potřebné podmínky, dá nám své milosti bez všelikého dalšího našeho přičinění, jako z vodovodu dostaneš vodu, splníš-li jen předtím podmínku, — otevřeš-li kohoutek. Ovšem, kdybys mohl svou nádobu zvětšiti, dostal bys do ní více. Nuže, před hodným svatým přijímáním je potřebná podmínka

stav milosti (a ovšem, dospěl-li kdo do rozumu, též pravý úmysl). Příprava a díkyčinění zvou sice a vítají božského Spasitele, ale tím jen rozšiřují, abych tak řekl, naše srdce, aby tam mohl vlít více milostí. Něco podobného lze říci i o náboženských vědomostech při svatém přijímání, pokud nejsou potřebné k oněm dvěma podmínkám; usnadňujíť přípravu a díkyčinění. To však, oč srdce rozšíříš, jest jen maličko proti pokladům, jež každé hodné svaté přijímání samo sebou dá. Chápeš teď, proč stačí k dobrému prvnímu svatému přijímání jen nepatrné náboženské vědomosti, totiž nic více než oněch pět pravd výše uvedených, a i ty třebaš jen velmi nedokonale? Proto, že k podmínkám ke svatému přijímání více netřeba! Arci k pozdějšímu křesťanskému životu je třeba mnohem více, a proto se dítě, jak dekret připomíná, po tomto časném prvním svatém přijímání musí ovšem učit celému katechismu, a ti, kterým je od Boha svěřeno, se musí pod těžkým hříchem starati o jeho dostatečné náboženské vzdělání.

3. Chápeš teď také, proč stačí k dobrému svatému přijímání i kratičká příprava a díkyčinění „*podle sil*“? Protože vůbec nepatří k podstatným podmínkám! Naváděj tedy dítě laskavě k „*té zbožnosti*“ při svatém přijímání, „*s kterou jest jeho věk*“, ale nebuď úzkostlivý. I kdyby všedně zhřešilo velikou roztržitostí nebo jinak podobně při přípravě a díkyčinění (i u dospělého je to pouze všední hřích), přece se mu dostane svatým přijímáním všech pře-

velikých podstatných milostí této svátosti, když jen přistoupí ve stavu milosti a s dostatečným pravým úmyslem.

4. Ale na pozdější svaté přijímání by se děti lépe připravily, měly by z něho ještě větší prospěch a lépe by jim utkvělo v paměti.

Odpověď. — 1. Nejkrásnější příprava a ozdoba při prvním svatém přijímání je křestní nevinnost. Ale právě té mládež přechasto pozbývala při neblahém zvyku pozdního prvního svatého přijímání! Příprava pak bývala mnohdy také podle toho. Jak pak má velice toužiti po maně Kristově, komu zachutnalo mláto nečistoty? Ne starší, nýbrž právě zcela útlé, ještě čisté děti toužívaly nejvíce po svatém přijímání a bývají lépe připraveny!

2. Než dejme tomu: dítě zachová nevinnost až do pozdního prvního svatého přijímání a bude opravdu lépe připraveno. Ale o kolik milostí a sil k boji zůstane pak navždy chudší! Nebot ty, kterých se mu dostane nyní pro lepší přípravu, jsou jen velmi malé proti těm, které by mu k a Ź d é svaté přijímání od prvního užívání rozumu bylo dalo s a m o s e b o u i při menší přípravě. Může dítě, až pozná, oč je vlastně oloupeno, vzpomínati s nezkalenou radostí na tento pozdní den prvního svatého přijímání? Arci, d e n raného prvního sv. přijímání sám mu asi neutkví v paměti, ale zato utkví krásná l é t a neporušeného mládí s častým svatým přijímáním! Co je lepší pro čas a věčnost?

Závěr.

Dekret o časném prvním svatém přijímání vydal svatý Otec Pius X., „aby se květ nevinnosti, než je ovanut morovým ovzduším naší doby, obrátil k tomu, jenž pase mezi liliemi; aby Bůh, uprošen jsa čistotou dětství, zdržel svou trestající ruku; aby za volání synů záhuby: *Nechceme, by tento panoval nad námi, On sám si zřídil hodnější říši v duších těch, jejichž je království nebeské*“ (list Pia X. Msgru Eugenu Jakubu Grellierovi, biskupu lavalskému, ze dne 5. září 1910).

Jaká bude jednou odměna těch, kdo splní svou povinnost, přispějí k tomuto velkému cíli Pia X. a církve svaté a prokáží největší milosrdenství, dávající dětem Božím Ježíše!

PŘIJĎ KRÁLOVSTVÍ TVÉ

OB S A H

Úvodem	3
Dekret Pia X. o častém sv. přijímání	5
Dekret Pia X. o raném prvním sv. přijímání	14
A. <i>Svaté přijímání časté</i>	27
Chléb náš vezdejší	27
I. Proč každý den?	27
II. Jak je to možné každý den?	37
III. Námitky a odpovědi	41
Závěr	54
B. <i>První svaté přijímání rané</i>	55
Nechte děti přicházeti ke mně!	55
I. Proč tak záhy?	56
II. Je to v tak útlém věku možné?	62
III. Námitky a odpovědi	73
Závěr	77

P. Jaroslav Ovečka S.J.: SVATÉ PŘIJÍMÁNÍ.

Vydalo nakladatelství Brněnské tiskárny v Brně. — Vytiskla

Brněnská tiskárna v Brně roku 1947. — Vydání čtvrté. —

Náklad 5000 výtisků. — Cena Kčs 9.--.

Knihy, které se stanou nezbytnými průvodci k plnějšímu duchovnímu životu:

P. E. Procházka: POD KOPULÍ BÍLÉ SVATYNĚ. II. díl kázání nedávno zesnulého kazatele. Ve třech částech poučuje nás tu autor jemnou, všem přístupnou formou o věcech, které jsou nám tak blízké a kolem nichž chodíme bez pochopení. Stran 230. Cena 30 Kčs.

P. K. Otýpka: P. MARTIN STŘEDA. Obraz z doby obléhání Brna Svědy o životě svatého a statečného kněze. Stran 96. Cena 36 Kčs.

Msgre Jan Staněk: DĚTI ŽADALY SOBE CHLEBA. Mnoho praktických poznámek pro katcehesi nejmenších. Stran 180. Cena 54 Kčs.

Msgre Jan Staněk: NÁBOŽENSKÉ HODINY v I. školním roce. Nezbytná příručka pro všechny, kterým je svěřeno vedení dětských duší ve škole a v rodině. Stran 32. Cena 12 Kčs.

Prof. Josef Lorenz: PODLE DUCHA ŽIJTE. Promluvy brněnského student. kazatele. Kniha hlubokých úvah, která bude na prospěch všem čtenářům. Stran 152. Cena 39 Kčs.

P. Antonín Horák: PANE, RTY MĚ RAČ OTEVRÍT. Sbirka kázání na všechny neděle a svátky. Skvělá homiletická příručka. Stran 450. Cena 135 Kčs.

V PAPRSCÍCH VĚCNOSTI. Upravil Adolf Pelikán S. J. Duchovní kytlička pro dívky. Stran 64. Cena 21 Kčs.

Církev a vlast.

Tim. Vodička: FR. SUŠIL. Drobná monografie o významném muži z řad českého kněžstva, zachycující současně duchovní situaci doby Sušilova mládí. Stran 108. Cena 36 Kčs.

P. Konrád Kubeš: POD KOROUHVÍ KRISTOVOU. Rozjímání svatoignáckých exercicií, obšírněji rozvedená a upravená pro klerus a inteligenci. Stran 807. Cena 160 Kčs.

Duchovní knihovna.

Dr Konst. Miklík CSsR: BALMESŮV KATECHISMUS ZÁKLADNÍCH PRAVD. Kniha určená každému katolíku, kterému záleží na tom, aby stál na výši náboženského vzdělání a uměl vydati každému počet ze své viry. Stran 200. Cena 66 Kčs.

Josef Soukop: SVATÝ VOJTĚCH. K jubilejním oslavám 950. výročí smrti sv. Vojtěcha. Divadelní hra, přednáška, básně. Stran 110. Cena 30 Kčs.

Přátelé Boží.

Timotheus Vodička: KRONIKA O SVATÉ JOHANCE Z ARKU. Příběh, jehož mocná výzva ke křesťanské statečnosti a pokoře působí zvláště silně v naší ohrožené době. Stran 112. Cena 36 Kčs.